

1. Uluslararası 1st International
RUMELİ SEMPOZYUMU RUMELİ SYMPOSIUM
[Dil, Edebiyat, Çeviri] [Language, Literature,
Translation]
(Kırklareli, 12 Mayıs 2018) (Kırklareli, May 12, 2018)

Kırklareli Üniversitesi, Türkiye Kırklareli University, Turkey

Düzenleyen Organizers

Kırklareli Üniversitesi	Kırklareli University
Fen Edebiyat Fakültesi	Faculty of Arts and Sciences
Kırklareli Üniversitesi TÖMER	Kırklareli University TÖMER
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü	Dept. of Turkish Language and Literature
Mütercim Tercümanlık Bölümü	Dept. of Translating and Interpreting
RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi	RumeliDE Journal of Language and Literature

Organizasyon Komitesi Organizing Committe

Doç. Dr. Yakup YILMAZ	Assoc. Prof. Dr. Yakup YILMAZ
Türk Dili ve Edebiyatı Bölüm Başkanı	Head of Department of Turkish Language and Literature
Dr. Banu TELLİOĞLU	Dr. Banu TELLİOĞLU
Mütercim-Tercümanlık Bölüm Başkanı	Head of Department of Translation and Interpreting
Dr. Ali KURT	Dr. Ali KURT
Türk Dili ve Edebiyatı Bölüm Bşk. Yrd.	Vice Head of Department of Turkish Language and Literature

Koordinatör Coordinator

Dr. Ali KURT	Dr. Ali KURT
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Bşk. Yrd.	Vice Head of Department of Turkish Language and Literature

Sekreteryä Secretariat

Öğr. Gör. Ceren DEMİRDÖĞDÜ	Lecturer Ceren DEMİRDÖĞDÜ,
Arş. Gör. Ayşe ŞEKER	Res. Asst. Ayşe ŞEKER
Arş. Gör. Mehmet TUNCER	Res. Asst. Mehmet TUNCER
Arş. Gör. Ahmet Zahid DEMİRCİLER	Res. Asst. Ahmet Zahid DEMİRCİLER
Arş. Gör. Büşra YAMAN	Res. Asst. Büşra YAMAN
Arş. Gör. Merve OZAN	Res. Asst. Merve OZAN

Sempozyum Mekanı Symposium Venue

Kırklareli Üniversitesi TÖMER	Kırklareli University TÖMER
Türkçe Öğretim, Uygulama ve Araştırma Merkezi	Turkish Language Teaching, Application and Research Center
Rektörlük Kültür Merkezi B-Blok	Rectorate Cultural Center B-Block
(Otogar Karşısı)	City Centre/KIRKLARELİ
Merkez/KIRKLARELİ	Telephone: 0288 214 50 51
Telefon: 0288 214 50 51	

SEMPOZYUM KURULLARI

Şeref Kurulu

Prof. Dr. Bülent ŞENGÖRÜR (Kırklareli Üniversitesi Rektörü)

Prof. Dr. Mustafa S. KAÇALİN (Türk Dil Kurumu Başkanı)

Prof. Dr. Mesut AYAR (Fen Edebiyat Fakültesi Dekanı)

Davetli Açılış Konuşmacıları

TÜRK DİLİ

Prof. Dr. Mustafa S. KAÇALİN (Türk Dil Kurumu Başkanı)

ÇEVİRİBİLİM

Prof. Dr. Işın ÖNER (İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi)

YENİ TÜRK EDEBİYATI

Prof. Dr. Zeki TAŞTAN (Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Türkiye)

ESKİ TÜRK EDEBİYATI

Prof. Dr. Hakan TAŞ (Marmara Üniversitesi, Türkiye)

Bilim Kurulu

Prof. Dr. Ali Şükrü ÇORUK (Türkiye)

Prof. Dr. Ayşe Banu KARADAĞ (Türkiye)

Prof. Dr. Işın ÖNER (Türkiye)

Prof. Dr. Muhammed GÜR (Türkiye)

Prof. Dr. Muharrem DAYANÇ (Türkiye)

Prof. Dr. Mustafa BALCI (Türkiye)

Prof. Dr. Mustafa S. KAÇALİN (Türkiye)

Prof. Dr. Simona SALIERNO (İtalya)

Prof. Dr. Yakup ÇELİK (Türkiye)

Prof. Dr. Yılmaz DAŞÇIOĞLU (Türkiye)

Doç. Dr. Esra BİRKAN BAYDAN (Türkiye)

Doç. Dr. Fatih BAŞPINAR (Türkiye)

Doç. Dr. Mehmet GÜNEŞ (Türkiye)

Doç. Dr. Faysal Okan ATASOY (Türkiye)

Doç. Dr. Mehmet SAMSAKÇI (Türkiye)

Doç. Dr. Secaattin TURAL (Türkiye)

Doç. Dr. Turgay ANAR (Türkiye)

Doç. Dr. Yakup YILMAZ (Türkiye)

Doç. Dr. Elena Metodieva METEVA-ROUSSEVA (Bulgaristan)

Doç. Dr. Ludmila MEŠKOVÁ (Slovakya)

Dr. Ahmed Ferman ÇELEBİ (Irak)

Dr. Ahmet KOÇAK (Türkiye)

Dr. Ali KURT (Türkiye)

Dr. Bahtiyar ASLAN (Türkiye)

Dr. Banu TELLİOĞLU (Türkiye)

Dr. Beytullah BEKAR (Türkiye)

Dr. Birol BULUT (Türkiye)

Dr. Erdoğan TAŞTAN (Türkiye)

Dr. Hela HAIDAR NAJJAR (Lübnan)

Dr. Niyazi ADIGÜZEL (Türkiye)

Dr. Nuri SAĞLAM (Türkiye)

Dr. Reza H. BAGHANAM (İran)

SEMPOZYUM PROGRAMI

Symposium Venue	2
SEMPOZYUM KURULLARI.....	3
1. Uluslararası RUMELİ [Dil, Edebiyat, Çeviri] SEMPOZYUMU	11
Genel Program	11
YENİ TÜRK EDEBİYATI OTURUMLARI	13
Üst Salon.....	13
14.00-15.15 > 1. Oturum.....	13
Oturum Başkanı: Prof. Dr. Yakup ÇELİK	13
1. Popüler Edebiyat, Edebiyatta Popülerleşme ve İktidar İlişkileri / Prof. Dr. Yılmaz DAŞÇIOĞLU, Sakarya Üniversitesi	13
2. Edebiyat Tarihçiliğinin Ana Sorunsalı: Öncü Kim Ölçü Ne? / Prof. Dr. Muharrem DAYANÇ, İstanbul Medeniyet Üniversitesi.....	13
3. Türk Tiyatrosunda Öncü Bir İsim Olarak Namık Kemal / Doç.Dr. Mehmet GÜNEŞ, Marmara Üniversitesi	14
4. Sovyet Düşüncesinin Aydınlık Mecmuası (1921) Üzerindeki Etkisi ve Faruk Nafiz'in Sanat Şiirinin Bir Öncülü / Dr.Dinçer APAYDIN, Gazi Üniversitesi	14
Üst Salon.....	14
15.30-16.45 > 2. Oturum	14
Oturum Başkanı: Prof. Dr. Ali Şükrü ÇORUK.....	14
1. Süleyman Nazif'in Türk Diline Hizmetleri / Prof. Dr. Muhammed GÜR, Marmara Üniversitesi	15
2. Bavulumun İçinde Memleket: Nazım Hikmet'in 'Garip'e Uzak Diyarlardan Bakışı / Dr. Ali KURT, Kırklareli Üniversitesi	15
3. Modernizm Bağlamında Garip Şiiri / Dr. Bahtiyar ASLAN, İstanbul Kültür Üniversitesi	15
4. Edebiyatta Sembol Dili ve Orhan Kemal'in "İki Buçuk" Adlı Hikâyesinde Sembol Dilinin Kullanımı / Dr. Gaye Belkız YETER, Erzincan Üniversitesi.....	16
1. Salon.....	16
14.00-15.15 > 1. Oturum.....	16
Oturum Başkanı: Prof. Dr. Muharrem DAYANÇ	16
1. Edebiyatımızda Göç'e Rumeli Çerçevesi Bakmak / Prof. Dr. Yakup ÇELİK, Yıldız Teknik Üniversitesi	16
2. Pierre Loti'nin Balkan Savaşı Sırasında Gerçekleştirdiği Türkiye Seyahati ve Edirne İzlenimleri / Prof. Dr. Ali Şükrü ÇORUK, İstanbul Üniversitesi.....	17
3. Prizrenli Bir Şair ve Şiiri: Zeynel Beksac / Doç. Dr. Mehmet SAMSAKÇI, İstanbul Üniversitesi.....	17
4. Göç Zamanı'na Hazırlanmak: Bahaeddin Özkıışı'nın Hikâyelerinde Dini Değerlerin Yansıması / Doç. Dr. Ahmet KOÇAK, İstanbul Medeniyet Üniversitesi.....	17
5. Ma'ruf Er-Rusafi'nin Mustafa Kemal Atatürk Hakkında Yazdığı Şiire Bir Bakış / Dr. Ahmed Farman SAEED, Dr.Haydar Adil MOHAMMED, Bağdad Üniversitesi.....	18

1. Salon.....	18
15.30-16.45 > 2. Oturum	18
Oturum Başkanı: Prof. Dr. Yılmaz DAŞCIOĞLU.....	18
1. Feminist Tiyatro ve Ülker Köksal'ın Oyunlarında Feminist Ögeler / Prof. Dr. Zeki TAŞTAN, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi	18
2. Modern Türk Şiirinde Bir Hafıza Mekânı Olarak Galata Köprüsü / Doç. Dr. Turgay ANAR, İstanbul Medeniyet Üniversitesi.....	19
3. Edebiyat Tarihçiliğinde Politik Bağımlılığın Yol Açtığı Görme Bozukluğu: Tanpınar'ın <i>On Dokuzuncu Asır Türk Edebiyatı Tarihi</i> 'nde Ahmed Midhat Efendi Hakkında Verdiği Yanlış Bilgi ve Hükümler / Dr.Nuri SAĞLAM, İstanbul Üniversitesi	19
4. Gelenekten Moderne Dağ İmgesinin Değişimi: İsmail Safa - Halid Örneği / Dr.Birol BULUT, Kırklareli Üniversitesi.....	20
2. Salon	20
15.30-16.45 > 2. Oturum	20
Oturum Başkanı: Prof. Dr. Muhammet GÜR.....	20
1. Cumhuriyet Dönemi Aydın Tipolojisi: Azra Erhat / Arş. Gör. Ferhan AKGÜN ÜNSAL, Kırklareli Üniversitesi.....	20
2. <i>Sürgün</i> 'deki Sürgünün Sürgünlük Hâlleri / Kubilay ÜNSAL, MEB Kırklareli	21
3. Sinema Neyi Anlatır, Halk Ne Anlar? Egemen İdeolojinin Propaganda Aracı Olarak Sinema / Dr. Sezai ÖZTAŞ; Arş. Gör. Mehmet TUNCER, Kırklareli Üniversitesi	21
4. Arap Harfli Türkçe Tıp Yazmaları Çalışmalarında Derleme Sözlüğü'nden Faydalanmak/ Arş. Gör. Hakkı ÖZKAYA, Kırklareli Üniversitesi	21
5. Nehcü'l-Ferâdîs'in Kazan Nüshası Üzerine / Arş. Gör. Ayşe ŞEKER, Kırklareli Üniversitesi.....	22
6. Çizgi Filmlerdeki Kalıplaşmış Dil Birimleri Üzerine Bir İnceleme / Arş. Gör. Oğuz SAMUK, Kırklareli Üniversitesi.....	22
TÜRK DİLİ OTURUMLARI	23
3. Salon	23
14.00-15.15 > 1. Oturum.....	23
Oturum Başkanı: Prof. Dr. Mustafa S. KAÇALIN.....	23
1. Osmanlı Türkçesinin Kılavuzluğunda Kafkaslarda Bir Yazı Dilinin Doğuşu: Abu Supiyan Akayev ve "el-Hıdmetü'l-Meşkûre fi'l-Lugati'l-Meşhûre"si / Prof. Dr. Mustafa BALCI, İstanbul Üniversitesi.....	23
2. Türkçede Zarf-Bağlaç Kategorisi Üzerine / Doç. Dr. Ahmet Şefik ŞENLİK, İstanbul Medeniyet Üniversitesi	23
3. Kuman, Memlûk, Ermeni Kıpçak ve Karay Türkçelerindeki Kip Eklerinde Görülen Farklılıklar Üzerine / Dr. Abdulkadir ÖZTÜRK, Ordu Üniversitesi	24
4. İran Türk Değişiklerinde <i>başar-</i> Fiilinin Yeterlilik Fiili Olarak Kullanımı Üzerine / Dr. Abdülkadir ATICI, Kırklareli Üniversitesi.....	24
3. Salon	25
15.30-16.45 > 2. Oturum	25
Oturum Başkanı: Prof. Dr. Mustafa BALCI	25

1. {+LAr} Topluluk Hanesi Eki Hakkında Birkaç Mülahaza/ Prof. Dr. Mustafa S. KAÇALIN, TDK Başkanı - Doç. Dr. Faysal Okan ATASOY, Erzincan Üniversitesi	25
2. 18. ve 19. Asırda Fransızca Hazırlanmış Transkripsiyon Anıtlarında Okuma Metinlerinin Özellikleri / Doç. Dr. Yakup YILMAZ, Kırklareli Üniversitesi.....	25
3. Eski Türk Bengü Taşlarında Paralelizm / Dr. Hüseyin YILDIZ, Ordu Üniversitesi.....	26
4. Eski Uygur Türkçesinde Farklı Bir Birleşik Zaman Çekimi / Dr. Beytullah BEKAR, Kırklareli Üniversitesi.....	26
2. Salon	26
14.00-15.15 > 1. Oturum.....	26
Oturum Başkanı: Doç. Dr. Ahmet Şefik Şenler	26
1. Türk Edebiyatı'ndaki Başyapıtların Sadeleştirme Yoluyla Türkçe olarak Yabancılar Takdimi: Beş Şehir Örneği / Doç. Dr. Alpaslan OKUR, Arş. Gör. Safa EROĞLU, Sakarya Üniversitesi	27
2. Türkçede Ek Eylemin İşlevi: Ad Tümcelerini Yeniden Düşünmek / Dr. Mustafa Levent YENER, Çanakkale 18 Mart Üniversitesi.....	27
3. 18 Mayıs 1944 Sürgününden Günümüze Kırım Tatarcasının Durumu / Dr. Işıl İŞIKTAŞ SAVA, Gazi Üniversitesi.....	27
4. Tuva Türkçesinde Akronimler / Dr. İlker TOSUN, Kırklareli Üniversitesi.....	28
ESKİ TÜRK EDEBİYATI OTURUMLARI.....	29
4. Salon	29
14.00-15.15 > 1. Oturum.....	29
Oturum Başkanı: Prof. Dr. Üzeyir Aslan	29
1. Edebi Sanatların Metin Tamirine Katkısı / Prof. Dr. Hakan TAŞ, Marmara Üniversitesi	29
2. Klasik Türk Şiirinde Tasavvufî Açından Tûr-ı Sînâ / Prof. Dr. Abdullah EREN, Ordu Üniversitesi	29
3. Naa Fol'klor (Yeni Folklor) Anlayışı Çerçevesinde Semyon P. Kadışev'in Şiirleri / Dr. Erhan AKTAŞ, Kırklareli Üniversitesi	30
4. Salon	30
15.30-16.45 > 2. Oturum	30
Oturum Başkanı: Prof. Dr. Abdullah Eren.....	30
1. Şair Tezkirelerinde Şiir Tenkidıyla İlgili Kullanılan Kavramlar: Latîfi Tezkiresi Örneği / Prof. Dr. Üzeyir ASLAN, Marmara Üniversitesi.....	30
2. 17. yy. Şairi Beyânî'nin Tasavvufî Sâkînâme'si / Doç. Dr. Fatih BAŞPINAR, Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi.....	31
3. Kuloğlu Şeyh Hacı İlyas'ın Dîvân-ı Mesâbih Adlı Eseri Üzerine Bir Değerlendirme / Dr. Niyazi ADIGÜZEL, Kırklareli Üniversitesi	31
4. Enderunlu Râsih Divanı'nda Klasik Dönem Sonrası Osmanlı Şiirindeki Değişimin Yansımaları / Dr. Erdoğan TAŞTAN, Marmara Üniversitesi	32
ÇEVİRİBİLİM OTURUMLARI	33
Çeviribilimde Bir Yeniden Okuma / Prof. Dr. Işın Öner, İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi.....	33
Alt Salon.....	34

14.00-15.00 > 1. Oturum.....	34
Oturum Başkanı: Prof. Dr. Işın ÖNER.....	34
1. Çeviri, Edebiyat ve Tarih: Temsiliyetlerin Çeviribilim Bağlamında Yeniden Okunması / Prof. Dr. Ayşe Banu KARADAĞ, Yıldız Teknik Üniversitesi	34
2. Bir Çeviri Etiği Dersine Doğru / Dr. Öğr. Üyesi Banu TELLİOĞLU, Kırklareli Üniversitesi.....	35
3. Re-thinking the Translator's Authorial Right through Lacanian Psychoanalysis / Dr. Öğr. Üyesi Senem ÖNER BULUT, İstanbul Arel Üniversitesi.....	36
Alt Salon.....	37
15.00-15.40 > 2. Oturum.....	37
Oturum Başkanı: Prof. Dr. Sündüz ÖZTÜRK KASAR	37
1. Çeviri Sosyolojisi Odağında Yeni Çeviri Hareketleri ve Çoklu Sorumluluklar / Prof. Dr. Emine Bogenç Demirel, Yıldız Teknik Üniversitesi.....	37
2. Kültürel Aracılar, Çevirmenler, Medyatörler ve Kolaylaştırıcı Roller / Prof. Dr. Füsün ATASEVEN, Yıldız Teknik Üniversitesi.....	38
Alt Salon.....	39
16.00-16.40 > 3. Oturum	39
Oturum Başkanı: Prof. Dr. Ayşe Banu KARADAĞ,	39
1. Çeviribilimde Yeni Bir Kavram: Özde Çeviri / Prof. Dr. Sündüz ÖZTÜRK KASAR, Yıldız Teknik Üniversitesi	39
2. Julia Donaldson Türkçedeyken / Dr. Öğr. Üyesi Ayza VARDAR OKUR, Kırklareli Üniversitesi	40
Alt Salon.....	41
16.45-17.25 > 4. Oturum	41
Oturum Başkanı: Prof. Dr. Füsün ATASEVEN.....	41
1. Edebiyat Çevirisi ve Editörlüğü / Doç. Dr. Esra BİRKAN BAYDAN, Marmara Üniversitesi.....	41
2. Çocuklara Yönelik Yapılan Bilgilendirici Metin Çevirilerinde <i>Kaybolup Bulunanlar</i> : Çevirmen İnancının Çeviri Kararları Üzerine Etkisi / Dr. Öğr. Üyesi Nilüfer ALİMEN, İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi	42
Alt Salon.....	43
17.45-18.30 > 5. Oturum	43
Oturum Başkanı: Prof. Dr. Emine Bogenç DEMİREL	43
1. August Bebel'in <i>Kadın ve Sosyalizm</i> 'i Bağlamında Yeniden Çeviri ve Çeviri Eleştirisi: Bir Üst-Eleştiri Önerisi / Dr. Öğr. Üyesi Seda TAŞ, Trakya Üniversitesi.....	43
2. Çeviri Sürecinde Kendi Kararlarını Alabilen Çeviri Öğrencilerine Yönelik Bir Uygulama Örneği / Dr. Öğr. Üyesi Aslı ARABOĞLU, Trakya Üniversitesi	44

Organizasyon Komitesinden

Değerli bilim insanları,

Kırklareli Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü ile Mütercim-Tercümanlık Bölümü'nün ortaklaşa düzenleyecekleri, dil, edebiyat ve çeviribilim alanlarında çalışan bilim insanlarını buluşturmayı hedefleyen **“I. Uluslararası Rumeli [Dil, Edebiyat, Çeviri] Sempozyumu”**nun 12 Mayıs 2018 tarihinde Kırklareli'nde gerçekleştiğini görmekten büyük mutluluk duyacağız.

Üzerinde bulunduğumuz coğrafyadan ilham alarak adını verdiğimiz **Uluslararası Rumeli [Dil, Edebiyat, Çeviri] Sempozyumu** bilim insanlarının bu coğrafyada dil, edebiyat ve çeviri alanlarında edindikleri bilgi ve birikimlerini paylaşacağı bir ortamın sağlanması, bu sempozyumun ana amacıdır.

Ülkemizin ve dünyanın farklı noktalarından bilim insanlarının buraya gelip tebliğlerini sunmaları, birbirleriyle tanışmaları, alandaki meseleleri ele almalarının önemi izahtan varestedir. Dolayısıyla bilime hizmet etmenin insanlığa hizmet etmek olacağı bilinciyle bahtiyarlığımızı ifade etmek isteriz.

Saygılarımla

Doç. Dr. Yakup YILMAZ

Sempozyum Düzenleme Kurulu Başkanı

1. Uluslararası RUMELİ [Dil, Edebiyat, Çeviri] SEMPOZYUMU

Genel Program

PROGRAM AÇILIŞI

- 10.00** Saygı Duruşu ve İstiklal Marşı
- 10.30** Prof. Dr. Bülent ŞENGÖRÜR (Kırklareli Üniversitesi Rektörü)
- 10.50** Prof. Dr. Mesut AYAR (Fen Edebiyat Fakültesi Dekanı)

AÇILIŞ KONUŞMALARI

- 11.10** Sözlük ve Sözcük Üzerine / Prof. Dr. Mustafa S. KAÇALIN, TDK Başkanı
- 11.30** Prof. Dr. Zeki TAŞTAN, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
- 11.50** Prof. Dr. Hakan TAŞ, Marmara Üniversitesi
- 12.10** Çeviribilimde Bir Yeniden Okuma / Prof. Dr. Işın ÖNER, İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi
- 13.00** Öğle Yemeği

SUNUMLAR

- 14.00-18.00** Bütün Araştırmacılar
- 18.00-18.30** Genel Değerlendirme

YENİ TÜRK EDEBİYATI OTURUMLARI

Rektörlük Kültür Merkezi

Üst Salon

14.00-15.15 > 1. Oturum

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Yakup ÇELİK

Prof. Dr. Yılmaz DAŞCIOĞLU

Prof. Dr. Muharrem DAYANÇ

Doç.Dr. Mehmet GÜNEŞ

Dr. Öğr. Üyesi Dinçer APAYDIN

1. Popüler Edebiyat, Edebiyatta Popülerleşme ve İktidar İlişkileri / Prof. Dr. Yılmaz DAŞCIOĞLU, Sakarya Üniversitesi

Kavramsal olarak hemen her toplumda ve devirde bir yüksek kültürden bir de geniş kitlelerin, sıradan insanların zevkine uygun alt kültürden söz etmek mümkündür. Popüler kültür, öncelikle bu ikisi arasında ve bu ikisine göre kendisine bir alan açıyor. Onun yüksek kültürle bir karşıtlık oluşturduğu açıktır. Ancak, halk (folk) kültürüyle aynı şey olmadığı da bellidir. Asıl buradaki ayırım popüler alanını belirlemektedir. Öte yandan yüksek kültüre ait olmakla birlikte özellikle son çağın iletişim araçları eliyle kitleler tarafından tanınmış ve sevilmiş olan ürünler için de popüler adı kullanılmaktadır ki burada da bir ayırım yapma ihtiyacı vardır: Yani popüler edebiyattan bahsedilebileceği gibi edebiyatın popülerleşmesinde de söz edilebilir ve bu ikincisi çok defa yazarın ve eserin niyetinden ziyade tamamen dış koşullar tarafından belirlenmiş bir sürecin sonucu gibi görünmektedir. Dönemlere göre popüler olan ürünler ve popülerlerin işlevlerinin de değiştiği görülmektedir. Popüler kültür ve onun bir dalı olarak görebileceğimiz popüler edebiyat daha başlangıçta birçok açıdan tartışmalı özellikler taşıyor ve halledilmesi gereken tanım sorunları içeriyor. Öncelikle sözcük köken açısından halk kitlesi ile ve çoklukla ilişkilidir. Fakat kitlenin tarihsel anlamı değişkenlikler içeriyor. 17. yüzyılda kitle kalabalık yığınlar, niteliksiz kalabalık anlamına geliyorken 19. yüzyılda halk anlamına geliyor ve yöneticiyi belirleme kabiliyetine sahip, “erdemli” bir çoğunluk anlamı taşımaya başlıyor. Dolayısıyla modernleşme süreci ile ve demokrasi fikri ile doğrudan ilişkili bir dönüşüm geçirdiği söylenebilir. O halde popüler olanın yüksek edebiyattan ve halk edebiyatından ayrıldığı yönleri belirlemek, yalnızca popülerlerin estetik ve kültürel sınırlarını değil toplumsalla olan ilişkisini, dolayısıyla iktidarla buluşma ve çatışma, onaylama, destekleme süreçlerini de gösterecektir.

2. Edebiyat Tarihçiliğinin Ana Sorunsalı: Öncü Kim Ölçü Ne? / Prof. Dr. Muharrem DAYANÇ, İstanbul Medeniyet Üniversitesi

Edebiyat tarihi belli kabullerle zemini oluşturulan bir sosyal bilimler alanı olarak dikkat çeker. Bu kabullerin ortaya çıkmasını daha çok devrin ideolojisi, edebi moda ve akımlar, bakış açısı, sosyal koşullar, bireysel tercihler gibi unsurlar belirler. Bu unsurlardan baskın olan birinin veya birkaçının bir araya gelmesi bir yazarı, eseri, akımı, dönemi öne çıkarmaya (yüceltme) neden olabilir. Yine bu unsurlardan birinin veya birkaçının değer kaybetmesi/değişmesi bir yazarı, eseri, akımı, dönemi gündemin uzağına (değersizleştirme) itebilir. Bu olumlu veya olumsuz gelgitleri, yer değiştirmeleri her zaman sosyal bilimlerin nesnel ölçüleriyle açıklamak çok da mümkün olmayabilir. Bütün bu problemlerin ortaya çıkışlarının arkasındaki temel neden sosyal bilimlerdeki “ölçü” sorunudur. Bu bahsin Türk edebiyatındaki en çarpıcı

örneklerinden biri Yunus Emre'dir. Yunus Emre'nin alt yüz yıllık bir zaman diliminde aydın kesimin hemen hemen hiç ilgisini çekmemesi ile yirminci yüzyılın başında birden bire değer kazanması nesnel ve estetik ölçülerle izahı çok da kolay olan bir durum gibi görünmez. Öncü ve ölçüt bahsinde bu ve buna benzer durumlar birçok şahıs, eser, akım ve dönem için de geçerlidir, denilebilir. Bu bildiride bugüne kadar öncü olarak kabul edilen şahıs, eser, akım ve dönemlerin bu imtiyazı elde etme veya kaybetmelerinde kabul gören ölçütler Berna Moran'ın "beğeni yargıları" ve "değer yargıları" kavramlaştırmaları bağlamında eleştirel bir gözle ve somut örneklerden hareketle ele alınıp değerlendirilecektir.

3. Türk Tiyatrosunda Öncü Bir İsim Olarak Namık Kemal / Doç.Dr. Mehmet GÜNEŞ, Marmara Üniversitesi

Modern Türk tiyatrosunun ilk örneği Şinasi'nin *Şair Evlenmesi* adlı eseridir. Ancak bu piyesin ilkliliğine rağmen Şinasi'nin Türk tiyatrosunda Namık Kemal gibi bir öncü olduğunu söylemek zordur. Namık Kemal başta *Vatan yahut Silistre* adlı piyesi olmak üzere, *Akif Bey*, *Gülnehal*, *Celalettin Harzemşah* gibi eserleriyle milli/vatani tiyatronun öncüsü olur. Son derece romantik duyuş tarzıyla yazılan bu piyesler, Namık Kemal'den sonra bu türde eser veren yazarlar için yol gösterici olur. Örneğin, Tanzimat dönemi şair ve yazarlarından Abdülhak Hâmit'in piyeslerine bakıldığında Namık Kemal tesiri dikkati çeker. Özellikle Aka Gündüz'ün *Muhterem Katil* piyesinde Namık Kemal'in tesiri kendisini belirgin biçimde hissettirir. Bu bildiride Namık Kemal'in Türk tiyatrosundaki tesiri genel olarak değerlendirildikten sonra *Vatan yahut Silistre* piyesi ile *Muhterem Katil* piyeslerinde vatan kavramına bakıştaki benzerlik değerlendirilecektir.

4. Sovyet Düşüncesinin Aydınlik Mecmuası (1921) Üzerindeki Etkisi ve Faruk Nafiz'in Sanat Şiirinin Bir Öncülü / Dr.Dinçer APAYDIN, Gazi Üniversitesi

Cumhuriyet'in ilanından önce millileşme ve dünyevileşme hamlelerinin etkisiyle gelişimini sürdüren Türk şiirinin, özellikle Nâzım Hikmet ve onu takip eden şairler tarafından Sovyet ekolünden gelen sanat anlayışıyla tanıştırıldığı bilinmektedir. On dokuzuncu yüzyılın başlarından itibaren batı medeniyeti -özellikle Fransa- ile kültürel ilişkiler kuran Türk edebiyatının, Sovyet coğrafyasından gelen bu etkiden edindiği kazanımlar Türk şiirinin doğal seyri içinde önemli bazı değişikliklerin yaşanmasına olanak sağlar. Serbest nazım ve şiirde biçimsel birtakım tasarrufların öncü şairi olan Nâzım Hikmet, bu ilişki içindeki rolü ve kendisine has söyleyişle modern Türk şiiri için çok iyi tanınan bir figürdür. Bununla birlikte şairin de etkin olarak yer aldığı Aydınlik mecmuasında biçim, üslup ve söyleyiş açısından Nâzım Hikmet'in tarzını takip ederken ideolojik bağlamda Sovyetler'le ilişki kuran bazı başka şairlerin varlığı yeterince bilinmemektedir. Ayrıca, adı geçen dergide Faruk Nafiz gibi Türk şiirinde farklı bir söylemin içinde yer etmiş, tanınan bir şairin de dönemin etkisinde yazıldığı sezilen bir şiirine rastlanmaktadır. Bu çalışmada *Aydınlik* mecmuasında Sovyet ideolojisi ile ilişki kuran ve ikinci planda kalmış şair ile şiirlerden söz edilecek; Faruk Nafiz'in memleketçi edebiyat anlayışının poetikası mahiyetinde olan *Sanat* adlı şiirinin öncülü olduğu düşünülen bir başka şiiri çözümlenecektir.

Rektörlük Kültür Merkezi

Üst Salon

15.30-16.45 > 2. Oturum

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Ali Şükrü ÇORUK

Prof. Dr. Muhammet GÜR

Dr. Öğr. Üyesi Ali KURT

Dr. Öğr. Üyesi Bahtiyar ASLAN

Dr. Öğr. Üyesi Gaye Belkız YETER

1. Süleyman Nazif'in Türk Diline Hizmetleri / Prof. Dr. Muhammed GÜR, Marmara Üniversitesi

Süleyman Nazif, 57 yıllık ömründe (1869-1927), koca Osmanlı Devleti'nin dağılma macerasına ve modern Türkiye'nin doğuşuna şahit olmuş; yaşanan medeniyet krizini ve kimlik arama sancılarını derinden hissetmiştir. Yıkılışlar ve yapılaşlarla dolu böyle bir dönemde yaşayan Nazif, gerek vatan coğrafyamızın gerekse gönül coğrafyamız olan Türk Dilinin korunması yolunda bir kılıç gibi ve daima maharetle kullandığı kalemıyla büyük mücadeleler vermiş bir yazar ve aksiyon adamıdır. Süleyman Nazif'in Türk Diline hizmetlerini üç grupta incelemek mümkündür. Onun dil ve üslûbunda Osmanlı Türkçesi, gerçekten imrenilir bir sanat haline gelmiş, bazı makale ve şiirleri vatan edebiyatımızın en güzel örnekleri arasında yerini almıştır. "Nazifâne" bir üslupla kaleme aldığı ve elliden fazla gazete/mecmuada tam bir lisan hocası titizliğiyle yayımladığı bu yazıları Nazif'in Türk Diline en birinci hizmetini teşkil eder. Türkçe nesir cümlesinin monotonluğu üzerinde şuurlu olarak ilk defa Süleyman Nazif düşünmüş ve onu değiştirmek için bazı önemli imkânlar bulmuştur. Bu sebeptendir ki telif/tercüme bütün eserlerinde düzgün imla, sanatlı üslup ve ahenkli anlatımın en güzel örneklerini verebilmiştir. Nazif'in Türk Diline diğer hizmeti ise edebî çalışmalarıyla gelecek vaad eden gençleri cömertçe teşvik ve takdir etmesi; yanlış ve çirkin örnekleri ise adeta bir "dil zaptiyesi" gibi yakalayıp şiddetle cezalandırmasıdır. Özellikle Dil ve edebiyat öğretimi konusunda daima bir "eğitimci duyarlılığıyla" hareket etmeyi gaye ve görev edinmiş olması da Nazif'in bir başka dikkate değer hizmetidir.

2. Bavulumun İçinde Memleket: Nazım Hikmet'in 'Garip'e Uzak Diyarlardan Bakışı / Dr. Ali KURT, Kırklareli Üniversitesi

Haziran 1951'de Türkiye'den kaçtıktan sonra 1963'te ölümüne kadar doğduğu topraklara bir daha geri dön/e/meyen Nazım Hikmet, bu süreçte Dünyanın birçok yerine seyahat etmiştir. İşte bu seyahatlerin birinde 1955 yılında Budapeşte'de kent radyosu Türkçe Yayınlar Servisi'nin edebiyat programına konuk olan Nazım Hikmet, söyleşinin başında seyahatleri esnasında bavulunda bulundurduğu kitaplar arasında mutlaka Orhan Veli olduğunu ve onun bizim en güzel şairlerimizden biri olarak kabul ettiğini söyler. Orhan Veli'den şiirler de okuyan Nazım Hikmet, yine konuşmanın devamında Oktay Rifat'ın kitabını bavulundan çıkarır ve onun şiirlerinden de örnekler verir. Radyoya konuk olduğu bir başka günde Melih Cevdet'ten şiir okur. Nazım Hikmet'in radyo konuşmalarından hareketle Türkiye'de kendi şiirinin devamı olan "1940 Kuşağı Toplumcu Şairler" ve onların şiirleri varken "Garip Hareketi" ve özellikle de Orhan Veli'yi bizim en güzel şairlerimizden biri olarak kabul etmesinin ve onlardan şiirler okumasının altında yatan sebepler izaha muhtaçtır. İşte bu çalışmada Nazım Hikmet'in Garip Hareketine bu ilgisinin temel sebepleri üzerinde durulurken, ortak noktalardan hareketle Nazım Hikmet'le Garip şairleri ve şiiri arasında bir köprü kurulmaya çalışılacaktır.

3. Modernizm Bağlamında Garip Şiiri / Dr. Bahtiyar ASLAN, İstanbul Kültür Üniversitesi

1940 sonrası Türk edebiyatını derinden etkileyen Garip Akımı, bilindiği gibi şiirde her türlü kuralı ve geleneğin getirdiği değerleri reddediyordu. Şiir dilinin konuşma dilinden farklı olmaması gerektiğini savunan Orhan Veli ve arkadaşları, toplumsal bir şiir oluşturmaya çalıştılar. Garip şiiri, yarattığı etki bakımından gerçekten de önemli bir şiirdir. Türk şiirinin modernleşmesine gerçekten de önemli katkıları olmuştur. Ancak bu akımın insan, birey,

toplum ve mülkiyet gibi kavramlarla ilişkisi sorunludur. Bu çalışmada Garip şiiri, modernliğin kıstasları bağlamında tartışılacaktır.

4. Edebiyatta Sembol Dili ve Orhan Kemal'in "İki Buçuk" Adlı Hikâyesinde Sembol Dilinin Kullanımı / Dr. Gaye Belkız YETER, Erzincan Üniversitesi

Bu çalışmada edebî metinlere etkili, özgün bir form kazandıran sembol dilinin kullanım şekillerine ve Orhan Kemal'in "İki Buçuk" adlı hikâyesindeki sembol diline yer verilecektir. Genellikle kahramanın psikolojik durumu ve ruhi büyüme sürecine göre şekillenen edebî eserlerin bilinmeyen, görünmeyen kısımlarını hem gözler önüne sermek hem de tahlil etmek için çeşitli inceleme yöntemleri mevcuttur. Bunlardan biri olan sembol dilinin tespiti özellikle de okura ve araştırmacıya çeşitli bakışaçıları sunar. Çünkü sanatkarların büyük bir kısmı düşüncelerini sembol, simge, imge ve birtakım göstergelerle aktarmaktadırlar. Türk edebiyatının önemli yazarlarından biri olan Orhan Kemal edebiyatın roman, öykü, tiyatro ve şiir türlerinde ürün veren bir sanatçıdır. Orhan Kemal'in de kendisini ve düşüncelerini net ifadelerle anlatmak yerine sembol, simge ve imge gibi unsurlar yoluyla yansıttığını ifade etmek mümkündür. Makalemizde temel aldığımız sembol dili yoluyla 1969'da Sait Faik Hikâye Armağanıyla ödüllendirilen "Önce Ekmek" adlı eserindeki "İki Buçuk" adlı hikâyesi incelenecektir. Orhan Kemal'in "İki Buçuk" adlı hikâyesindeki sembolik yapının işlevini ise metnin anlaşılmasında psikolojik bir çözümleme yöntemi olarak kabul etmek mümkündür. Çalışmamıza sembol dili ve özellikle de insanın düşünce, duygu ve davranış kalıplarını şekillendiren psikolojik çözümleme yöntemlerinden biri olan arketipsel sembolizm yön verecektir. Çünkü genellikle metinde anlatılmak istenenler bazı sembollerle ortaya konur. Genellikle öykünün temelinde sembol, kavram ve imgeler kahramanlar vasıtasıyla okura aktarılır. Orhan Kemal'in bu hikâyesinden hareketle kahramanın ve kendisinin bilinçaltındaki anlam derinliklerindeki saklı anlam şifrelerini, hikâye diline sembolik anlatımla yansıtmıştır. Kahramanın simgesel bir yolculuğa çıkması, onun kendini gerçekleştirmesini ve değerler dünyasını şekillendirmesini sağlar. Böylelikle sembollerin tespiti ve anlamlandırılması aracılığıyla bilinçaltındaki saklı kör noktalara ışık tutabiliriz.

Kırklareli Üniversitesi TÖMER

1. Salon

14.00-15.15 > 1. Oturum

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Muharrem DAYANÇ

Prof. Dr. Yakup ÇELİK

Prof. Dr. Ali Şükrü ÇORUK

Doç. Dr. Mehmet SAMSAKÇI

Doç. Dr. Ahmet KOÇAK

1. Edebiyatımızda Göç'e Rumeli Çerçevesi Bakmak / Prof. Dr. Yakup ÇELİK, Yıldız Teknik Üniversitesi

Türkler'in Balkanlarla göç ilişkisine iki çerçeveli bakmalıyız. Önce Türkler, 1353 yılından itibaren Rumeli'ye ve Balkanlara yerleşmeye başlamıştır. 20. Yüzyılın başlarından itibaren ise tersine göç gerçekleşmiştir. Rumeli'yi, sadece bugünkü toprakları değil, hemen yanı başımızda Türklerin 500 yıldır yaşadığı topraklarıyla birlikte düşünmek gerekir. Balkanlardaki göçler, gelişen tarihî olayların yansıması çevresindedir. 1. Yüzyıldaki savaşlardan itibaren gelişen

olaylar göçü zorunlu kılmıştır. Rumeli göçlerinin edebiyat metinlerine yansımaları, mekânla kaynaşmış ve o toprağı vatan edinmiş insanın dramı niteliğinde karşımıza çıkmaktadır. Bildirimizde bu metinler üzerinde durulacaktır.

2. Pierre Loti'nin Balkan Savaşı Sırasında Gerçekleştirdiği Türkiye Seyahati ve Edirne İzlenimleri / Prof. Dr. Ali Şükrü ÇORUK, İstanbul Üniversitesi

Piyer Loti, Osmanlı tarihi açısından büyük bir yenilgi olan Balkan Savaşları sırasında başta Fransa olmak üzere bütün Batıyı karşısına almak pahasına Türkiye'yi ve Türkleri savunan tek batılı Piyer Loti (1850-1923) olmuştur. Bu zor zamanda 1913 yılında Türkiye'ye gelen yazar, kamuoyu tarafından büyük ilgi görmüş, üst düzeyde ağırlanmıştır. Loti Türkiye seyahati kapsamında Edirne'yi de ziyaret etmiş, savaşın yıkımını ve Bulgar mezaliminin boyutlarını müşahade etmiştir. Edirne başta olmak üzere Trakya'da gördüğü manzara onu epeyce etkilemiştir. Yazar, Batı kamuoyunun dikkatini Bulgar vahşetine çekmek için pek çok yazı yazmış, özellikle sivil halkın yaşadığı felaketi gözler önüne sermiştir. Bu bildiride Piyer Loti'nin yazdığı yazılardan hareketle Trakya ve Edirne izlenimleri üzerinde durulacaktır.

3. Prizrenli Bir Şair ve Şiiri: Zeynel Beksac / Doç. Dr. Mehmet SAMSAKÇI, İstanbul Üniversitesi

Çağdaş Kosova Türk şiirinin yaşayan ve üretken şairlerinden olan Zeynel Beksac, Eski Yugoslavya yıllarından itibaren Kosova Türk kültür, sanat ve edebiyatının önemli temsilcilerinden birisi olmuştur. Beksac, etnik, siyasi, askerî ve kültürel yönlerden çok renkli ve hareketli bir bölge olan ve yüzyıllar süren Osmanlı hâkimiyetinden sonra çok da acılar çeken Balkan coğrafyasını çok iyi tanıyan bir şairdir. Şiirlerinde hem Balkanlık durumunu hem de bu zor coğrafyada Türk olmanın ve kalmanın zorluğunu işlemiş olan Beksac'ın bir diğer önemli yönü, çocuk edebiyatına olan ilgisidir. Onun şiirlerinde savaşı, mutlu, huzurlu geçen bir çocukluğa özlem kendisini gösterir. Rumeli topraklarında Türkçenin bayraktarlığını yapan Beksac, çıkardığı dergi ve yönettiği derneklerle de Kosova Türk edebiyatına yeni sanatçıların kazandırılmasında pay ve emek sahibidir. Bildiride Beksac'ın kültürel ve sanatsal faaliyetlerine değinilecek ama ağırlıklı olarak Beksac'ın şiirleri çeşitli yönlerden değerlendirilecektir.

4. Göç Zamanı'na Hazırlanmak: Bahaeddin Özkişi'nin Hikâyelerinde Dini Değerlerin Yansıması / Doç. Dr. Ahmet KOÇAK, İstanbul Medeniyet Üniversitesi

Sözlüklerde rihlet, intikal, hicret, taşınma, nakil gibi farklı kavramlarla da ifade edilen göç, sözlüklerde "Ekonomik, toplumsal, siyasi sebeplerle bireylerin veya toplulukların bir ülkeden başka bir ülkeye, bir yerleşim yerinden başka bir yerleşim yerine gitme işi, taşınma, hicret, muhaceret," şeklinde tanımlanır. Bu anlamlarının dışında 16. yüzyıldan itibaren Türkçede "Dünyadan âhirete göçme, ölme, vefat" anlamlarında da kullanılmaya başlanmıştır. Bu anlamıyla da gerek Klasik, gerekse Modern Türk şiirinde pek çok yerde kullanılmıştır. Hatta Halk şiirinin önde gelen isimlerinden Bayburtlu Zihni'nin "Vardım ki yurdundan ayak göçürmüş" mısrasıyla başlayan Koşması bu anlamıyla en yaygın bilinen şiirlerden birisidir. Manzum eserlerin dışında roman, hikâye gibi modern dönemin ürünü olan eserlerde de bu konu geniş olarak işlenmiştir. Bazen roman ya da hikâyenin adı olmuş, bazen de kurgunun içinde bir unsur, olay olarak yer almıştır. Türk edebiyatında uzun yıllar hak ettiği yeri alamamış, unutulmuş/unutturulmuş isimlerinden birisi de Bahattin Özkişi'dir. O sadece romanlarıyla değil, yazdığı hikâyelerle de Türk edebiyatında ayrı bir yerdedir. Bu makale çerçevesinde onun Göç Zamanı adlı eserinde yer alan hikâyeleri dinî/mistik/metafizik açıdan değerlendirilmeye çalışılacaktır.

**5. Ma'ruf Er-Rusafi'nin Mustafa Kemal Atatürk Hakkında Yazdığı Şiire
Bir Bakış / Dr. Ahmed Farman SAEED, Dr. Haydar Adil MOHAMMED,
Bağdad Üniversitesi**

Yazdığı şiirler ile Arap Edebiyatına yön veren ve yeni bir nefes kazandıran Ma'ruf Abdulğani er-Rusafi, hayatının son anına kadar toplumun özgür sesi olmaya çalışmıştır. Rusafi, sosyal ve siyasi hayatın içinde aktif bir rol alarak şiirleriyle toplumun tercümanı ve mazlumun zalime karşı yükselen haykırışı olmayı başarmıştır. Gerçek bir şaire ve aydına lâyık olan bu duruşundan dolayı, tüm yönetimler tarafından itilmeye ve hak ettiği mevkilerden uzaklaştırılmaya mahkûm edilmiştir. Ancak şair, ne yönetimlerin işlerine karışmayıp onları eleştirmekten vazgeçmiş, ne de doğru olanı savunmaktan çekinmiştir. Nitekim birçok Arap şairi, Gazi Mustafa Kemal Atatürk liderliğinde Türk ordusunun zaferlerini görmezden gelirken Rusafi, bu zaferlerin lideri Atatürk hakkında "*Büyük Doğunun Kahramanı*" isimli bir şiir kaleme alarak ona övgüler yağdırmıştır. Bu çalışmada, bu şiirini tahlil ve tercümesiyle birlikte Ma'ruf Abdulğani er-Rusafi ile Atatürk hayatlarındaki benzerlikleri araştırma konusu iletmektedir.

Kırklareli Üniversitesi TÖMER

1. Salon

15.30-16.45 > 2. Oturum

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Yılmaz DAŞCIOĞLU

Prof. Dr. Zeki TAŞTAN

Doç. Dr. Turgay ANAR

Dr. Öğr. Üyesi Nuri SAĞLAM

Dr. Öğr. Üyesi Birol BULUT

**1. Feminist Tiyatro ve Ülker Köksal'ın Oyunlarında Feminist Ögeler /
Prof. Dr. Zeki TAŞTAN, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi**

Erkek egemen düşüncenin hâkimiyeti altında gelişim gösteren sosyolojik, teolojik ve tarihsel süreçlerde kadının bir özne olarak hak ettiği konuma erişemediği görülür. Kadınların adaletsizlik, eşitsizlik ve baskıya maruz kalmasına yol açan bu durum, kadın cinsinin ikincil konumdan kurtarılması çabalarını da beraberinde getirir. Ne var ki kadınların ataerkil yapı tarafından uzunca bir süre görmezden gelinen eşitlik mücadelesinin feminizm olarak nitelenmesi ve bir kavram niteliğine ulaşması ancak 19. yüzyılda mümkün olur. Tarih boyunca sosyo-kültürel ortam başta olmak üzere hayatın her alanında varlığını sürdüren kadın kültürünün yadsınamayacağı gerçeğini savunan feminist düşünce, 20. yüzyılın ortalarından itibaren müzik, sanat ve edebi türlerde yaygınlık kazanır. Kadının kendi benliğinin tek sahibi olduğunu vurgulayan feminist sanatçılar, bu varoluşsal mesajı resim, heykel, el işi, dans ve tiyatro gibi sanatın pek çok alanında farklı biçim ve ifade tarzlarıyla dile getirmeye çalışmışlardır. Kadının sanat alanındaki temsili, tiyatro özelinde değerlendirildiğinde ise kadın geleneğinin yüzyıllar boyunca yok sayıldığı, kadın deneyiminin erkekler tarafından yansıtıldığı ve hatta kadın karakterlerin dahi erkekler tarafından oynandığı gerçeğiyle karşılaşılır. Bütün bu nedenlerden ötürü kadının toplumsal hayatta hak ettiği konuma erişmesi için pek çok alanda mücadele veren kadın hareketleri, kadın kimliğinin tiyatro aracılığıyla değiştirilmesi ve yanlış yorumlanmasına da karşı çıkarak kadınların saklı olan tarihini gün yüzüne çıkarmayı amaç edinir. Batı'da 1960'lı yıllardan itibaren ayrı bir tiyatro kategorisi teşkil edecek şekilde ortaya çıkmaya başlayan feminist tiyatronun ülkemizdeki teşekkülü, Batı tiyatrosuna oranla

oldukça geç bir tarihe tekabül eder. Ülkemizde 1980'li yıllardan itibaren kadınların sergilenen oyunlarda üzerlerindeki ataerkil baskıyı, eşitsizliği ve toplumsal sömürüyü rahatlıkla ifade etmeleri; toplumsal cinsiyete ilişkin sorunların, farklılıkların ve kadınlığın anlamının tartışılması feminist tiyatronun gelişimine önemli katkılar sunar. Özellikle kadın yazarların, kadın olgusunu ve kadın bakış açısını geleneksel anlayışın ötesinde işlemeleri sonucunda kadın kimliği ve kadın sorunlarıyla ilgili ortaya çok sayıda eser çıkar. Ülker Köksal da en çok eser verdiği 1970-1990 yılları arasında özellikle kadın sorunlarını öne çıkardığı çok sayıdaki tiyatro eseriyle de dikkatleri üzerine çeker. Bu çalışmada öncelikle feminizmin kavramsal analizi, tarihsel süreçleri ve dönüşümleri üzerinde durulacak, feminist tiyatronun ortaya çıkışı ve özellikleri ortaya konacaktır. Daha sonra Ülker Köksal'ın dünyada oluşan feminist harekete ve bu hareketin edebî rolüne ilişkin görüşlerine yer verilerek oyunlarında feminist öğeleri hangi yönleriyle ön plana çıkardığı ve nasıl yorumladığı irdelenecektir.

2. Modern Türk Şiirinde Bir Hafıza Mekânı Olarak Galata Köprüsü / Doç. Dr. Turgay ANAR, İstanbul Medeniyet Üniversitesi

Mekânlar, yaşanan hayatın hemen her özelliğini, ekonomik, sosyal, siyasal ve edebî gelişme ve değişimlerini yansıtmakla birlikte bu gelişme ve değişimlere de etki ederler. *“Her bellek tekniğinin ilk aracı mekânlaştırmadır.”* diyen Jan Assmann, mekânın hatırlama kültüründe, toplumsal ve kültürel pekiştirme tekniklerinde başrolde olduğunu belirtir. Fransız Akademisi üyesi Pierre Nora, Fransa'daki hafıza mekânlarını araştırırken, daha doğrusu Fransa'yı Fransa yapan ve geleceğe de Fransa'nın simgesini taşıyacak mekânları tespit edip bunları çözümlerken “hafıza mekânı” kavramını ortaya çıkarır. Ona göre hafıza *“hatırlanması imkânsız olan şeylerin heybetli ve baş döndürücü stoğudur, hatırlama ihtiyacı duyabileceğimiz şeylerin sonsuz listesidir.”* Modern Türk şiirinde Galata Köprüsü, edebî hafızanın mayalandığı yerlerden biri, aynı zamanda İstanbul'un eski imgelerinde önemli yeri olan bir mekândır. Burası, birçok şiirde çeşitli biçimlerde görülür. Tebliğimizde *“Bütün hafıza mekânları dipsiz derinlikteki nesnelerdir.”* fikrinden hareket ederek bu meşhur köprünün Ziya Osman Saba, Metin Eloğlu, İlhan Berk, Nevzat Üstün, Sait Faik, Fazıl Hüsnü Dağlarca, Rifat Ilgaz, Suat Taşer, Can Yücel, Sunay Akın gibi Modern Türk şairlerinin şiirlerinde nasıl görüldüğüne odaklanılacaktır.

3. Edebiyat Tarihçiliğinde Politik Bağımlılığın Yol Açtığı Görme Bozukluğu: Tanpınar'ın On Dokuzuncu Asır Türk Edebiyatı Tarihi'nde Ahmed Midhat Efendi Hakkında Verdiği Yanlış Bilgi ve Hükümler / Dr.Nuri SAĞLAM, İstanbul Üniversitesi

Ahmet Hamdi Tanpınar, *On Dokuzuncu Asır Türk Edebiyatı Tarihi*'nin ikinci baskısı için yazdığı ön sözün ilk paragrafında, bir edebiyat tarihi çalışmasından beklenen asgarî hususiyetleri şöyle belirtir: “Edebiyat vakıalarını zaman çerçevesi içinde olduğu gibi sıralamak, birbirleriyle olan münasebetlerini ve dışarıdan gelen tesirleri tayin etmek, büyük zevk ve fikir cereyanlarını ayırmak, hülâsa her türlü vesikanın hakkını vererek bir devrin edebî çehresini tespitte çalışmak, edebiyat tarihinden beklenen şeylerin en kısa ifadesidir.” Tanpınar'ın bir edebiyat tarihi için bizatihi kendi çizdiği bu çerçeveye, *On Dokuzuncu Asır Türk Edebiyatı Tarihi*'nin Ahmed Midhat Efendi'ye tahsis ettiği bölümünde özellikle “her türlü vesikanın hakkını vermek” konusunda pek de sadık kalmadığına tanık oluruz. Bütün bir on dokuzuncu asır Türk edebiyatı tarihini kendi dünya görüşüne yakın bulduğu Yeni Osmanlıların siyasî fikirleri doğrultusunda değerlendiren Tanpınar, fikrî açıdan Yeni Osmanlılarla pek anlaşılamayan Ahmed Midhat Efendi'yi henüz işin başında peşinen mahkûm etmektedir. Nitekim onu Namık Kemal'in yanbaşında rahatsız edici bir konuma yerleştiren Tanpınar, hem bütün bir Ahmed Midhat külliyyatını hem de yazarın şahsiyetini daima kendi menfaati için Namık Kemal'le bozduğu ve Midhat Paşa'ya ihanet ettiği söylemi çerçevesinde yargılamaktadır. İhtimal ki bu yüzden referans kaynaklarını doğru değerlendirememiş ve bu kaynaklar vasıtasıyla verdiği hükümlerde de yanlışla düştüğünün farkına varamamıştır. Dolayısıyla bu tebliğimizde, Tanpınar'ın Ahmed Midhat Efendi hakkında naklettiği bazı

bilgilerin ve bu bilgilere istinaden verdiği hükümlerin yanlışlıklarına dair tespitlerimizi temellendirmeye çalışacağız.

4. Gelenekten Moderne Dağ İmgesinin Değişimi: İsmail Safa - Halid Örneği / Dr.Birol BULUT, Kırklareli Üniversitesi

Türk edebiyatının takribî 1850'li yıllardan sonra değişim sürecine girdiği kabul edilmektedir. Sürecin temelini klasik şiirin duygu, düşünce ve hayal dünyasının yerine modern olanın ikâme edilmesi çalışmaları oluşturur. Bu dönüşümün kendi içerisinde sancılı olduğu gerçeği de karşımızda durmaktadır. Döneme bakıldığı zaman edebî metinlerdeki değişim dönemin ruhuna uygun olarak gerçeklik ve bunun yanı sıra görsellik üzerinden kendini ifade eder. Bu aynı zamanda dünya görüşünün ve zihnî yapının da başkalaşımı anlamını taşımaktadır. Edebiyat-ı cedide olarak karşımıza çıkan bu atılımın izlerini, klasik edebiyattan kendini ayıran hususları inceleyebileceğimiz mecralardan biri de imgelerdir. Söz konusu çalışmada yeni edebiyat cihetinde şiirler yazan İsmail Safa'nın "Dağlara" başlıklı şiiri ile klasik şiir cenâhında eser veren Hâlid'in, İsmail Safa'nın zikredilen şiirine yazdığı nazireden yola çıkılarak dağ imgesinin her iki şairdeki kullanımı verilip karşılaştırma yapılacaktır.

Kırklareli Üniversitesi TÖMER

2. Salon

15.30-16.45 > 2. Oturum

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Muhammet GÜR

Arş. Gr. Ferhan Akgün ÜNSAL

Kubilya ÜNSAL

Dr. Sezai ÖZTAŞ - Arş. Gör. Mehmet TUNCER

Arş. Gör. Hakkı ÖZKAYA

Arş. Gör. Ayşe ŞEKER

1. Cumhuriyet Dönemi Aydın Tipolojisi: Azra Erhat / Arş. Gör. Ferhan AKGÜN ÜNSAL, Kırklareli Üniversitesi

Günümüzde yaşanan kavram kargaşaları içerisinde en çok dile getirilen ve buna rağmen hala net olarak tanımlanamayan "aydın" kavramı dönemsel, toplumsal ve kişisel değerlendirmelerin tekelden kurtulamamakta ve her daim içinde öznelliği çağrıştıran bir niteliği barındırmaktadır. Bu çalışma ile yapısı gereği çok yönlü ve çoğul anlamlandırmalarla kavram kargaşasına yol açan değerlendirmelerin ötesinde, Cumhuriyet dönemi ile değişen aydın kimliği Azra Erhat'ın yaşamı ve yapıtları üzerinden ele alınacaktır. Evrensel tanımlardan yola çıkarak Türk aydını üzerinde odaklanan ve "Osmanlı Münevverinden Türk Aydınına" adlı bir kitap da hazırlayan Azra Erhat'ın tüm yaşamını "aydın" kimliği üzerine sorgulamalar, tanımlamalar ve anlamlandırma süreci olarak da değerlendirmek mümkündür. Özellikle değişen siyasi, toplumsal ve kültürel yapı Türk aydınının referansları, nitelikleri ve öncelikleri konusunda da bazı değişiklikleri beraberinde getirmekte ve Erhat'ın yaşamında tüm bu değişimlerin izleri görülmektedir. Böylece örnek bir yaşam öyküsünden yola çıkarak metin merkezli değerlendirmeler yapmak, hem kavramsal hem de yapısal olarak, Cumhuriyet'in temellerini oluşturan değerler sistemiyle değişen "aydın" tipini/ Türk aydınına görmek ve tanımak için atılan adımlara somut örnek olacaktır.

2. *Sürgün*'deki Sürgünün Sürgünlük Hâlleri / Kubilay ÜNSAL, MEB Kırklareli

Refik Halit Karay, yaşamında iki kere sürgün cezasına çarptırılıp evinden, vatanından ve sevdiklerinden uzaklaşmak zorunda kalmış biri olarak sürgünlüğün anlamını çok iyi bilen bir yazardır. Sürgünlüğün neredeyse bütün sıkıntılarını bizzat yaşamış, yıllarca memleket hasreti çekmiş olan yazar eserlerine de yaşadıklarını yansıtmıştır. Bu konuda kaleme aldığı en ünlü eseri ise *Sürgün* romanıdır. *Sürgün* romanında, gurbete uyum sağlayamayan bir insanın duyduğu memleket hasreti ve sürgünlüğün getirdiği sıkıntılardan kaynaklanan ruhsal çöküntüler anlatılır. Sürgündeki bir insanın iç dünyasında yaşadığı hesaplaşmalar, sürgüne gidilen coğrafyanın kişi üzerinde bıraktığı tesirler, sürgünün gurbete düşmüş diğer insanlarla olan münasebetleri, sürgüne gönderilen birinin en başından itibaren gurbette neler yaşayabileceğinin, neler düşünüp hissedebileceğinin izleri *Sürgün* romanın kahramanı Hilmi Efendi aracılığıyla takip edilebilmektedir. Böylelikle hayatının önemli bir bölümünü sürgün olarak gurbette geçiren Refik Halit Karay'ın sürgün yılları boyunca yaşadıklarını, sürgünlüğün bir yazar olarak eserlerine sağladığı katkıları anlamlandırabilmek mümkündür.

3. Sinema Neyi Anlatır, Halk Ne Anlar? Egemen İdeolojinin Propaganda Aracı Olarak Sinema / Dr. Sezai ÖZTAŞ; Arş. Gör. Mehmet TUNCER, Kırklareli Üniversitesi

Sinema, herhangi bir kavramı, bir düşünceyi, bir konuyu, hareketli resimler (görüntüler) yardımıyla ortaya koyarken üretildiği dönemi, toplumsal yapıyı, teknolojik gelişmeleri yansıtmadan yanında toplumların gündelik hayatlarından kesitler sunmakta, âdeta çağına tanıklık etmektedir. Başka bir ifadeyle film; senaryo, kurgu, anlatı, dekor, mizansen ve mesajıyla zamana düşülmüş bir kayıt işlevi görmektedir. Salt bir sanat aracı olmanın dışında nevi şahsına münhasır özellikleriyle toplumsal yapıyı yönlendirebilme gücüne sahip olan sinema, tarihsel gelişim sürecinin hemen her döneminde gerek sosyal yapı içinde etkin olan egemen kültür ve ideolojilerin gerekse muhalif olanların da muhalifliklerini ifade ettikleri önemli bir araç olmuştur. Bu yönüyle değerlendirildiğinde sinemanın, tarihe kaynaklık eden bir belge niteliğinde, sadece bir eğlence aracı değil aynı zamanda kültürel yapıyla etkileşim halinde olan toplumsal bir olgu özelliği taşıdığı görülecektir. Bu minvalde çalışmamızda, bilinen gerçekliği yeni baştan tasarlama ve gerçek algısını istediği şekilde yönlendirebilme gücüne sahip olan sinemanın, kimi zaman aleni bir propaganda aracı kimi zaman da içerdiği alt metinler ve bilinçaltı kodlarıyla bir yönlendirme aygıtı olarak kullanılmasına dünya sinemasından örnekler ışığında değinilmiş; akabinde Cumhuriyetin ilk yıllarında çekilen belgesel/sinema filmleri ideoloji ve sinema ilişkisi çerçevesinde okunmaya çalışılmıştır.

4. Arap Harfli Türkçe Tıp Yazmaları Çalışmalarında Derleme Sözlüğü'nden Faydalanmak/ Arş. Gör. Hakkı ÖZKAYA, Kırklareli Üniversitesi

Arap harfli Türkçe tıp yazmalarında Arapça ve Farsça kökenli sağlık terimlerinin çoğu zaman halk ağzındaki Türkçe karşılıkları da verilir. Bu sağlık terimleri halkın tecrübeleriyle nesilden nesile aktararak dile girip yerleşmiş olmalıdır: Yılcık, uyuz, evlek, bıyık bükümü, sıraca, boğmaca gibi. Bu çalışmada Arap harfli Türkçe tıp yazmalarında kullanılan sağlık terimlerinin halk ağzındaki kullanım alanlarının tespiti ve tasnifi, sağlık bilgilerinin halka kolayca aktarılabilmesi, tıp öğrenimine ve tıp alanında bilgi üretimine fayda sağlamak amaçlanmıştır. Arap harfleriyle yazılmış Türkçe tıp yazmalarının söz varlıkları halk ağzında kullanılan birçok sağlık terimini ihtiva etmektedir. Bu nedenle sağlık terimlerini ihtiva eden Türkçe tıp yazmaları çalışılırken Derleme Sözlüğü'nden faydalanmak gerekmektedir. Derleme Sözlüğü taranarak Türkçe sağlık terimlerinin halk ağzındaki kullanım alanlarının tespiti, tespit edilen bu terimlerin tasnif edilerek çeviri yazıya doğru aktarılması Arap harfli Türkçe tıp yazmaları çalışmalarına ve bir bilim dili olan Türkçe'nin zenginliğine önemli katkılar sağlayacaktır.

5. Nehcü'l-Ferâdîs'in Kazan Nüshası Üzerine / Arş. Gör. Ayşe ŞEKER, Kırklareli Üniversitesi

Nehcü'l-Ferâdîs, kırk hadis türünde yazılmış mensur bir eserdir. Kerderli Mahmud bin Ali tarafından 759'dan önce yazıldığı düşünülmektedir. Eser, her biri onar fasıldan oluşan dört bapta meydana gelir. Birinci bapta Hz. Muhammed'in hayatı ve faziletleri, ikinci bapta dört halife, ehl-i beyt ve dört imamın faziletleri, üçüncü bapta insanı Allah'a yaklaştıran ameller ve son bapta ise insanı Allah'tan uzaklaştıran ameller anlatılmaktadır. Her fasıl bir hadisle başlar ve bu hadisin Türkçe tercümesi verildikten sonra tanınmış İslam alimlerinin eserlerinden bu hadis ile ilgili görüşlere, hikâyelere yer verilir. Edebî bir gaye güdülmeden sade ve açık bir üslupla kaleme alınan eserin pek çok nüshası bulunmaktadır. Bu nüshalardan bazıları üzerinde çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Yeni Cami nüshası János Eckmann tarafından tıpkıbasım olarak yayımlanmış, Eckmann'ın metin ile ilgili notları Semih Tezcan ve Hamza Zülfişar'ın düzenlemeleriyle bilim dünyasına sunulmuştur. Gülten Sağol Yüksekaya, Paris nüshasının tenkitli metnini hazırlamıştır. Çalışmamızda, Nehcü'l-Ferâdîs'in Kazan Devlet Üniversitesi Kütüphanesi 60261 numarada kayıtlı bulunan nüshası üzerinde durulacak, nüsha hakkında bilgiler verilecektir.

6. Çizgi Filmlerdeki Kalıplaşmış Dil Birimleri Üzerine Bir İnceleme / Arş. Gör. Oğuz SAMUK, Kırklareli Üniversitesi

Kitle iletişim araçlarının dilin kullanımını ve düşüncenin yapısını/gelişimini şekillendirdiği bilimsel çalışmalarla ispatlanmış bir gerçektir. İnsanın düşünce ufku, bildiği kelime sayısı ile sınırlı olduğundan insan, bildiği kelime sayısı kadar düşünebilir ve hayatta karşılaştığı her şeyi yine bu oranda yorumlayabilme gücüne sahiptir. Bunun yanında, kitle iletişim araçlarının yabancı dil öğrenimine de katkı sağladığı, hatta yabancı dildeki filmler izlenerek bile o dili öğrenilebildiği de bir gerçektir. Kaldı ki kendi dillerinde yayımlanan filmlerin, çocukların dil edinimi ve dil gelişimine katkıda bulunacağı da yadsınamaz bir gerçektir. Çocukların, hatta çoğu zaman büyüklerin de, hayatlarında oldukça geniş bir yer tutan çizgi filmler şüphesiz, hangi dilde olursa olsun, çocukların söz varlığına büyük oranda etki etmektedir. Hele ki günümüzde bir nevi “sanal mürebbiye” olarak kullanılan çizgi filmlerle günün önemli bir bölümünü geçiren çocukların söz varlığının çizgi filmlerden etkilenmemesi düşünülemez. Fakat bu etkinin hem nicelik hem de nitelik olarak, olumlu veya olumsuz etkilerini ortaya koymaya yönelik birtakım veriler elde etmek için bu alanda yapılacak özel çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır. İşte bu ihtiyaca binaen, bir devlet televizyonu olan TRT ÇOCUK'ta yayımlanan bir çizgi film olması ve hitap ettiği kitle açısından cinsiyet ayrımı da gözetmediğinden geniş bir izleyici kitlesine sahip olduğu ve aynı zamanda söz varlığı unsurları açısından da zengin bir içeriğe sahip olduğu düşünülen *Nane ile Limon* adlı çizgi filmin söz varlığı açısından incelenmesi amaçlanmaktadır. Araştırmada, *Nane ile Limon* adlı çizgi filmin çocukların söz varlığına ne oranda katkı sağladığı ve çocukların söz varlığını ne yönde etkilediği ortaya konulmaya çalışılmıştır. Araştırmada *Nane ile Limon* adlı çizgi filmde geçen deyimler, atasözleri, kalıp sözler, kalıplaşmış ifadeler, ikilemeler, argolar ve söz varlığının diğer unsurları tespit edilmeye çalışılmış ve literatürde yer almayan unsurlar da gün yüzüne çıkarılmaya çalışılmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi kullanılmış ve elde edilen veriler kategorik içerik analizi ile değerlendirmeye tâbî tutulmuştur.

TÜRK DİLİ OTURUMLARI

Kırklareli Üniversitesi TÖMER

3. Salon

14.00-15.15 > 1. Oturum

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Mustafa S. KAÇALIN

Prof. Dr. Mustafa BALCI

Doç. Dr. Ahmet Şefik ŞENLİK

Dr. Öğr. Üyesi Abdülkadir ATICI

Dr. Öğr. Üyesi Abdülkadir ÖZTÜRK

1. Osmanlı Türkçesinin Kılavuzluğunda Kafkaslarda Bir Yazı Dilinin Doğuşu: Abu Supiyan Akayev ve "el-Hıdmetü'l-Meşkûre fi'l-Lugati'l-Meşhûre"si / Prof. Dr. Mustafa BALCI, İstanbul Üniversitesi

Ekseriyeti, Rusya Federasyonuna bağlı Dağıstan Özerk Cumhuriyeti sınırları dâhilinde olmak üzere Kafkasyanın değişik bölgelerinde yaşayan Kıpçak soylu bir Türk boyu olan Kumuklar, tarih sahnesinde topluluk olarak pek boy göstermezler. Yine de onlarla ilgili ilk bilgileri Divanu Lugati't-türk'te bulmak mümkündür. Evliya Çelebi, Kumuklara dair küçük de olsa birtakım bilgiler vermektedir. Sözlü gelenekleri birkaç asır geriye götürülebilse de Kumuk Türkçesinin yazı dili olarak kullanılması, ancak 20. asrın başlarına kadar gider. 20. yüzyılın başlarında arkadaşı Muhammed Mirza ile Kırım'a giden Abusupiyan Akayev Kumuk Türkçesinin yazı dili olarak gelişmesinde büyük emek ve gayret sahibi bir aydın olarak tarihe geçmiştir. Kırım'da Gaspıralı İsmail'in çırağı veya talebesi olarak iki yıla yakın kalmış ve matbaacılığı öğrenmiştir. Akayev, daha Kırım yıllarında iken kitap yayını ile uğraşmaya başlamış, tercüme veya telif ettiği bazı kitapları Bahçesaray ve Akmesicid'de neşretme imkânı bulmuştur. Bahçesaray'dan Kafkaslara dönen Akayev adeya zamanla yarışircasına peşpeşe kitaplar tercüme etmiş veya telif ve derleme eserlere imza atarak bir dönem adeta tek başına Kumuk Türkçesinin yazı dilini kurmuştur denebilir. Akayev, Kumuk Türkçesini yazı dili olarak kurup geliştirmesinin yanında, okunması için de çok ciddi çabalar sarf etmiştir. Okuma yazma bilenlerin sayısını artması için büyük gayret sarf eden Akayev, Kafkas Müslümanlarının modernleşmesini Ruslar üzerinden değil Osmanlılar, dolayısıyla İstanbul matbuatıyla olmasına gayret etmekteydi. Bu amaçla İstanbul'da basılan her türlü, kitap, gazete ve mecmuanın Kafkaslarda takip edilip okunabilmesi gayesiyle El-hıdmetü'l-meşkûre fi'l-Lügâti'l-meşhûre adlı sözlüğünü kaleme almıştır. Kumuk Türkçesinin ilk sözlüğü olan eser, Osmanlı Türkçesinin gölgesinde gelişen bir Türk yazı dilinin söz varlığına; bilim, kültür ve eğitim dili olarak gelişmesine ne tür katkılarda bulunduğunu göstermektedir.

2. Türkçede Zarf-Bağlaç Kategorisi Üzerine / Doç. Dr. Ahmet Şefik ŞENLİK, İstanbul Medeniyet Üniversitesi

Kelime cinsi olarak edatlar grubuna dâhil edilen bağlaçlar, kökenleri, morfolojik yapı ve gelişmişlikleri, sentaktik işlevleri, pozisyonları, anlam farklılıkları ve yoğunlukları gibi birçok farklı noktadan tasnif edilebilir, tanımlanabilir. Görevleri iki unsuru (isim, sıfat, kelime grubu, fiil, cümlecik, cümle vs.) farklı semantik gayelerle birbirleriyle irtibatlandırmak olan bu serbest birimler, sentaks bakımından da farklı suretlerde işlev görürler. Söz konusu sentaktik farklılıklar şimdiye kadarki çalışmalarda dikkate alınmamış, ayrı kategorilere ait olan birimler ayırt edilmeksizin aynı başlık altına sokularak incelenmiştir. Halbuki bilimsel çalışmalarda -

münhasıran dil bilimi ve gramer çalışmalarında- farklı kategorilere ait birimlerin birbirinden ayrılması, kategorilerin de buna göre uygun isimlerle adlandırılması esastır. Bu doğrultuda genel olarak bağlaç kategorisinde ele alınan bağlayıcı birimleri biz daha önce özellikle Osmanlı Türkçesi sentaksı üzerine yaptığımız bazı çalışmalarımızda, *gerçek bağlaçlar* (kısaca *bağlaçlar*) ve *zarf bağlaçlar* olmak üzere ikiye ayırmayı teklif etmiştik. Söz konusu çalışmalarda sadece ismini koyduğumuz ve kısaca değinmekle yetindiğimiz zarf bağlaçları, bu incelememizde tafsilatlı bir şekilde ele alacağız; onların gerçek bağlaçlardan ayrılan yönlerini ortaya koymaya çalışacağız.

3. Kuman, Memlûk, Ermeni Kıpçak ve Karay Türkçelerindeki Kip Eklerinde Görülen Farklılıklar Üzerine / Dr. Abdulkadir ÖZTÜRK, Ordu Üniversitesi

Tarihte Kıpçak Türkçesi, Kuman-Kıpçak boylarını teşkil eden ve Deşt-i Kıpçak, Güney Rusya, Kırım, Doğu Avrupa, Mısır ve Suriye coğrafyalarında yaşayan Kıpçak Türklerin konuşma ve yazı dilidir. Bununla birlikte Kıpçak Türkçesi çağdaş temsilcileriyle günümüzde en geniş coğrafyada varlığını devam ettiren bir Türk lehçesidir. Kıpçak Türkçesinin tarihî kolları arasında gösterilen Kuman, Ermeni Kıpçak ve Memlûk Kıpçak Türkçeleri ile Kıpçak Türkçesinin hem tarihî hem çağdaş dönemleri içerisinde yer alan Karay Türkçesi sosyolinguistik açıdan karşılaştırmalı olarak incelenmesi gereken önemli lehçelerdir. Aralarındaki dilbilgisel ortaklıklar ve farklılıklar onların Türk dili içerisindeki yerlerini tespit etme ve Kıpçak Türkçesinin tarihî seyrini ortaya koyma bakımından da özgün bir değer taşımaktadır. Kuman Türkçesi, 14. yüzyılda yazılmış olduğu kabul edilen Codex Cumanicus adlı eserle; Memlûk Türkçesi, 14-15. yüzyıllarda Memlûk devleti sınırları içerisinde meydana getirdiği eserlerle; Ermeni Kıpçak Türkçesi, Doğu Avrupa'da 16-17. yüzyıllar arasında ortaya koyduğu eserlerle; Karay Türkçesi de 16-21. yüzyıllar arasında Kırım başta olmak üzere Doğu Avrupa'da kaleme aldığı eserlerle yazı dili olmuş lehçelerdir. Dilbilgisi çalışmalarında şekil özellikleri konusu içerisinde kip ekleri özel bir yere sahiptir. Öyle ki kip ekleri kimi zaman bir dilin, lehçenin ya da ağzın tarihî seyrine ışık tutarak lehçeler arası değişim ve etkileşimi de ortaya koyabilmektedir. Bu çalışmada Kuman, Memlûk, Ermeni Kıpçak ve Karay Türkçelerinde kullanılan kip ekleri ortaya konularak bu lehçelerdeki kip eklerinde görülen farklılıklar tespit edilecek ve konu ile ilgili değerlendirmelerde bulunulacaktır.

4. İran Türk Değişkelerinde *başar-* Fiilinin Yeterlilik Fiili Olarak Kullanımı Üzerine / Dr. Abdülkadir ATICI, Kırklareli Üniversitesi

İran'daki sözlü Türkçe değişkelerin yazılı Farsça değişkisiyle ve diğer yerel sözlü değişkelerle temas hâlinde olduğu bilinmektedir. Özellikle Farsça ile olan temas, yoğunluk ve derinlik bakımından diğer yerel sözlü değişkelerden ayrılmaktadır. Azerbaycan, Horasan, Türkmen, Kaşkay, Sungur, Halaç değişkeleri Günümüz İran'ında bilinen ve üzerinde çalışmalar yapılan sözlü Türkçe değişkelerdir. Bu değişkeler konuşur sayıları, coğrafi konumları, dil durumları gibi konularda farklı tipolojik görünümsergilemektedir. Kimileri tipolojik özellikleri bakımından ciddi değişmelere uğrarken (Sungur, Kaşkay, Halaç), kimileri ise, ilk gruba göre daha az ya da yavaş bir biçimde, yazılı Farsça değişkesinden unsurlar kopyalamaktadır. Bu bildiride de İran Türk değişkelerine ait metinler taranarak *başar-* fiilinin yeterlilik fonksiyonunda kullanılan örnekleri tespit edilecektir. Farsça توانستن *tevānisten* "Başarmak; yapabilmek; gücü yetmek; muktedir olmak" yeterlilik fiilinin sözlü Türkçe değişkelerin hangilerinde kopyalandığı ve kullanım sıklığı tespit edilerek bir coğrafi işaretleme yapılacaktır. Böylelikle kopyalamanın sözlü Türkçe değişkelerdeki yayılma alanı ve kullanım sıklığı görülmüş olacaktır.

Kırklareli Üniversitesi TÖMER

3. Salon

15.30-16.45 > 2. Oturum

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Mustafa BALCI

Prof. Dr. Mustafa S. Kaçalın - Doç. Dr. Faysal Okan ATASOY

Doç.Dr. Yakup YILMAZ

Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin YILDIZ

Dr. Öğr. Üyesi Beytullah BEKAR

1. {+lAr} Topluluk Hanesi Eki Hakkında Birkaç Mülahaza/ Prof. Dr. Mustafa S. KAÇALIN, TDK Başkanı - Doç. Dr. Faysal Okan ATASOY, Erzincan Üniversitesi

Bu çalışma Türkçede “çoğul, çokluk” adlarıyla anılan {+lAr} topluluk hanesi eki hakkında birkaç hususa dikkat çekmeyi amaçlamaktadır. Çalışmada ekin kullanıldığı anlamlar üzerinde durulmuş; ekin gördüğü işler, kullanıldığı anlamlar örnekler üzerinden tespit edilip sınıflandırılmış, ekin adının “topluluk” olması teklifinde bulunulmuştur. {+lAr} topluluk hanesi ekinin gördüğü işler şunlardır: Türkçedeki öbür ekler gibi belirlilik bildirir; en az ikiyi bildirir; topluluk bildirir; birliktelik ve bir aradalık bildirir; umumilik bildirir; aile ile sınırlı topluluk bildirir; sınırlı topluluk bildirir; hürmet bildirir; sayılamayan zamanda sıklık ve abartma bildirir; sayılamayan mekânda genişlik bildirir; sayılabilen mekânda yoğunluk bildirir; has isimlerde benzerlik bildirir; sayılabilirlik bildirir; mükerrerlik bildirir; tür bildirir; bulunma bildirir; fiillerin 3. kişisinde teker teker olmak üzere genel geçerlik bildirir ve sıfat derecelendirmesindeki isme gelmez. Ekin adının “çokluk” veya “çoğul” olarak verilmesi *cemi* kelimesinin yanlış çevirisinden kaynaklıdır; yanlış türetmelerle sağlıklı bir düşünce üretilemeyeceğinden adın “toplu(luk)” olarak düşünülmesi gerekir.

2. 18. ve 19. Asırda Fransızca Hazırlanmış Transkripsiyon Anıtlarında Okuma Metinlerinin Özellikleri / Doç. Dr. Yakup YILMAZ, Kırklareli Üniversitesi

Dilbilgisi-Çeviri yönteminin revaçta ve tek olduğu bir dönem olan 18. ve 19. asırlarda, yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde hazırlanan kitaplara bakıldığında karşımıza Türklerin yazdıkları eserler yerine, ağırlıklı olarak devrin medeniyet, diplomasi ve ticaret dili sayılan Fransızca ile kaleme alınmış ve transkripsiyon metinleri veya anıtları denen eserler çıkar. Bu eserlerde ağırlıklı olarak gramer kuralları yer alır. Kelime merkezli bir anlatım söz konusudur. Bazılarında ise okuma metinleri verilmiştir. Bu metinleri eserdeki yerine, yapısına ve içeriğine göre incelemek gerekir. Eserlerin çoğunda müstakıl metinden ziyade cümleler ve diyaloglar verilmiş; pek azında okuma metinleri sunulmuştur. Okuma metinleri konusunu incelerken metinleri yapı, içerik ve tür olarak ana bölümü, yapı içinde cümle ve metin alt bölümü, içerik içinde dini ve dünyevi konular alt bölümü, tür içinde de diyalog, atasözü, fabl-fıkra, manzum, mensur türler alt bölümü belirlendi. Bunlar tasnif edildikten sonra da metin kapsamında fabl-fıkralar, manzum metinler ve mensur metinler içerikleri bakımından değerlendirildi.

3. Eski Türk Bengü Taşlarında Paralelizm / Dr. Hüseyin YILDIZ, Ordu Üniversitesi

Dil araştırmalarının edebiyat araştırmaları ile kesiştiği konulardan biri olan *stilistik* (üslup bilimi) aynı zamanda tarihsel dilbilimi, sosyolengüistik, psiko-lengüistik gibi dilbiliminin alt dallarıyla da ilgilidir. Stilistiğin konularından biri olan *paralelizm* kısaca, benzer kelimelerin benzer ekler alarak ahenkli bir şekilde sıralanması olarak değerlendirilebilir. Eski Türkçe metinler esaslı üslup çalışmalarının sayısı fazla değildir ve bu konuda kapsamlı çalışmalar ortaya konmamıştır. Eski Türk bengü taşlarına bakıldığında üslup özelliği gösteren bazı paralelizm örneklerine rastlanmaktadır. Bir örnek olarak Kültigin yazıtı güney yüzü ikinci satırda geçen *ilgerü kün togsık(k)a birigerü kün ortusıṅaru kurıgaru kün batsıṅa yırıgaru tün ortusıṅaru* ifadeleri verilebilir. Bu ifadede sistemli olarak ekler ve kelimeler birbirine paralel bir şekilde bir araya getirilmiştir:

<i>il</i>	-GARU	<i>kün</i>	<i>tog-</i>	-sIk	-(k)A	<i>biri</i>	-GARU	<i>kün</i>	<i>ortusıṅArU</i>
<i>kurı</i>	-GARU	<i>kün</i>	<i>bat-</i>	-sIk	-ıṅA	<i>yırı</i>	-GARU	<i>tün</i>	<i>ortusıṅArU</i>

Eski Türk bengü taşlarındaki paralelizm örneklerinin ele alınacağı bu çalışmada, cümle ve kelime grubu esaslı inceleme, tespit ve değerlendirmeler yapılacak, Türk dilinin en eski metinlerinin üslubunu belirlemeye yönelik bir deneme ortaya atılacaktır.

4. Eski Uygur Türkçesinde Farklı Bir Birleşik Zaman Çekimi / Dr. Beytullah BEKAR, Kırklareli Üniversitesi

Türkçe, tarihi süreç içerisinde ses, şekil ve yapı bakımından çeşitli etkenlere bağlı olarak değişim geçirmiştir. Değişime uğrayan hususlardan biri de fiil çekimlerinde görülmektedir. Orhon Türkçesinde görülen geçmiş zaman eki *-DI*, öğrenilen geçmiş zaman eki *-mİş*, geniş zaman ve şimdiki zaman eki *-Ar*, *-Ir* ve *-r*, gelecek zaman eki *-DAÇI*, *-çI* ve *-sIk* şeklindedir. Eski Uygur Türkçesinde ise zaman ekleri Orhon Türkçesinden farklılıklar göstermeye başlamıştır. Bu farklılıklar hem basit zaman çekimlerinde hem de birleşik zaman çekimlerinde görülmektedir. Eski Uygur Türkçesinde kullanılmış bazı birleşik zaman çekimlerinin Orhon Türkçesinde ve daha sonraki dönemlerde kullanılmadıkları görülmektedir. Bildirimizde Eski Uygur Türkçesi metinlerinde bulunan fakat bu dönemle ilgili gramer çalışmalarında geçmeyen birleşik zaman eklerine değinilecektir.

2. Salon

14.00-15.15 > 1. Oturum

Oturum Başkanı: Doç. Dr. Ahmet Şefik Şenler

Doç. Dr. Alparslan Okur

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Levent Yener

Dr. Öğr. Üyesi Işıl Işıktas Sava

Dr. Öğr. Üyesi İlker Tosun

1. Türk Edebiyatı'ndaki Başyapıtların Sadeleştirme Yoluyla Türkçe olarak Yabancılar Takdimi: Beş Şehir Örneği / Doç. Dr. Alpaslan OKUR, Arş. Gör. Safa EROĞLU, Sakarya Üniversitesi

Dil öğretiminde, öğrencilerin sınıf ortamı dışında bireysel olarak da gerçekleştirebilecekleri okuma faaliyetlerinin dil öğretimine olan katkısı da göz ardı edilmemelidir. Öğrencilerin dil düzeylerine ait okuma metinlerinin belirlenmesi ya da oluşturulması dil öğretiminin niteliğini artıracaktır. Dil öğretiminde önemli bir yere sahip olan metinler, hem ana dili öğretimi hem de yabancı dil öğretimi için en önemli ders materyalleridir. Metinler okuyucuların; zihinlerinin gelişmesini ve yenilenmesini, hayata bakış açılarını, odaklanmalarını, kelime hazinelerinin gelişmesini, konuşma ve yazma becerilerinin gelişmesini sağlarlar. Yabancı bir dil öğrenirken metinler, istediğimiz zamanda, istediğimiz yerde her daim ulaşabileceğimiz bir öğretici olduğu gibi, dilin işlevsel yönüne olan aşinalığımızı artırmaktadır. Herhangi bir toplumun ortak ürünü olan yazılı eserler, o toplumun kültürel değerlerini yansıtmasının yanı sıra o toplumun düşünce yapısının ve duygusal yönünün de dışavurumudur. Öğrencilerin dil öğrenme süreçleri içerisinde kendi başlarına kaldıkları anda, onlara yardımcı olabilecek en güzel kaynaklar kitaplar olacaktır. Bir dile ait kültürel değerlerin ve yapıtların başka dile aktarılmasında çeviri ne kadar önemli ise bir dile ait kültürel değerlerin ve yapıtların başka dildeki kişilere orijinal dilinde aktarılmasında da sadeleştirme o kadar önemlidir. Bu çalışmada, Türk Edebiyatı'nın önemli bir yapıtı olan Ahmet Hamdi Tanpınar'ın "Beş Şehir"ini sadeleştirme yoluyla orijinal dilinde Türkçeyi öğrenmiş olan yabancı öğrencilerin anlamalarına ve anlamlandırmalarına takdimi tanıtılacaktır.

2. Türkçede Ek Eylemin İşlevi: Ad Tümcelerini Yeniden Düşünmek / Dr.Mustafa Levent YENER, Çanakkale 18 Mart Üniversitesi

Türkçede, tümcelerin sınıflandırılması konusunda kullanılan ölçütlerden biri de yüklemdeki sözcüğün türüdür. Sözcük türleri ise morfolojik, dizimsel ya da semantik ölçütler uygulanarak değişik sınıflandırmalara tabi tutulabilir; ancak üçünde de temelde özellikle Türkçe için kesin olan ad ve eylem ayrımı bulunur. Bu iki temel sınıf açısından bakıldığında tümcenin ad tümcesi ve eylem tümcesi olarak sınıflandırılması doğru görünür; ancak yüklemiş iş, oluş ya da durum bildiren bir sözcük olması nedeniyle ad olması mümkün müdür? Ek eylem, cevheri fiil, kopula, ana yardımcı eylem gibi terimlerle anılan er-(> -i-) eyleminin işlevine dikkat etmenin ve tekrar yorumlamanın sorunu başka bir şekilde açıklamaya olanak tanıyacağı açıktır. Eğer -i- bir ek olarak kabul edilirse bir addan eylem yapma eki gibi işlediği iddia edilebilir; ancak geleneksel kanımız yapımların eklendiği sözcüğün temel anlamını değiştirdiği yönünde olduğundan yapımlar eki tanımımızı gözden geçirmek zorunda kalabiliriz. Yine geleneksel kabule dayanarak bir ek olduğu halde, -i- biçim birimini ek eylem/ yardımcı eylem olarak kabul edersek adlara uladığımız et-, kıl-, ol- gibi yardımcı eylemlerle kurup birleşik eylem olarak değerlendirdiğimiz sözcüklerin yüklem olduğu tümceleri eylem tümcesi; ek eylemle kurulanlara ad tümcesi demek de bir çelişki doğurmaktadır. İster ek ister yardımcı eylem olarak değerlendirilsin söz konusu biçim birimin bir adı eylemleştirdiği ve söz diziminde yüklem görevine soktuğu düşünülürse Türkçede bir ad tümcesinden söz etmek doğru olmayacaktır.

3. 18 Mayıs 1944 Sürgününden Günümüze Kırım Tatarcasının Durumu / Dr.İşıl İŞIKTAŞ SAVA, Gazi Üniversitesi

Kırım Tatarcası, Kıpçak Türkçesinin bir koludur ve Kırım Hanlığı zamanında teşekkül edip parlak bir dönem yaşamıştır. Kırım Tatar Edebiyatı, 1783 yılında Rus Çarlığı tarafından işgal edilmesiyle 100 yıl süren karanlık bir dönem yaşamıştır. İsmail Gaspıralı'nın 22 Nisan 1883'te "Tercüman" gazetesini çıkartmasıyla bu karanlık dönem aydınlanmaya başlamış, 1905'ten sonra canlanmıştır. Ancak, 1917 Bolşevik İhtilali ve 18 Mayıs 1944 sürgünüyle neredeyse yok olma seviyesine gelmiştir. 1950'li yıllardan sonra Mustafa Abdülcemil Kırımoğlu'nun liderliğinde millî mücadelenin başlaması, 1 Mayıs 1957 tarihinde Taşkent'te Kırım Tatarcasıyla "Lenin Bayrağı" gazetesinin çıkmaya başlaması, 1968'de Nizami adına Taşkent Pedagoji

Enstitüsü'nde Kırım Tatar Edebiyatı Bölümü'nün açılması, aynı yıl Gafur Gulam Neşriyatı bünyesinde Kırım Tatar yayınları bölümünün kurulması ve Kırım Tatarcası ile yılda 13-14 kitap neşredilmesi, 1976 yılında yılda iki kez Kırım Tatarcasıyla "Yıldız" almanağı çıkarılması ve bu almanağın 1980'de iki ayda bir çıkarılan "Yıldız" dergisine dönüştürülmesi, 80'lerin sonlarında Vatan Kırım'a dönülmesi, burada yeniden milli kimliğin inşa edilmeye çalışılması, Kırım Tatarcasının da kaderini etkilemiştir. Fakat ne yazık ki, Şubat 2014'te Kırım, Rusya tarafından tekrar işgal edilmiş, Kırım Tatarları çeşitli baskılara ve zulme maruz kalmıştır. Kırım'da Kırım Tatarca yayın yapan radyo ve televizyonlar kapatılmış, anadille eğitim veren sınıfların sayısı düşürülmüştür. Bu bildiride, Kırım Tatarlarının ve Kırım Tatarcasının bugüne kadarki tarihî seyrinin ışığında Kırım Tatarcasının sürgünden sonraki durumu hakkında bilgiler, eğitim, basın yayın, edebî neşriyat ve sosyolinguistik bakımından incelenecektir.

4. Tuva Türkçesinde Akronimler / Dr.İlker TOSUN, Kırklareli Üniversitesi

Her dil, değişen sosyal koşullar nedeniyle yeni kelimelere ihtiyaç duyar. Her dilin kendine has yeni kelime türetme yolları vardır. Türk dilinde söz yapımında başlıca şu yollar kullanılmaktadır: türetme, geri türetme, birleştirme, örnekseme, ödünçleme, tekrar ödünçleme, çocuk dili, halk etimolojisi, doğrudan kopyalama vb. Kısaltmalar, Türk dilinde diğer dillere kıyasla yaygın bir kelime türetme yolu değildir. Kısaltmalar, başlık kısaltma, karma ve kırpma başlıkları altında incelenebilir. Başlık kısaltma kişi, kurum ve diğer kavramları oluşturan isimlerin ilk harflerinden oluşturulur: NATO (North Atlantic Treaty Organisation). İki ayrı sözcüğün kısaltılarak tek bir kavramda ifade edilmesine karma adı verilir: Eurovision (European Television). Kırpma ise bir sözcüğün bir parçasının atılması yolu ile yeni sözcük türetmektir: demo (demonstration). Tuva Türkçesi Türkiye Türkçesine göre genç bir yazı dili olarak kabul edilebilir. Tuvalar 20. yüzyılın başından beri Rus hâkimiyeti altında yaşamaktadır. Sovyetler Birliği döneminde Tuva Türkçesine komünizm ile ilgili pek çok kısaltmalar girmiştir. Biz bu bildiride Tuva Türkçesinde yer alan bazı kısaltmalar inceleyeceğiz.

ESKİ TÜRK EDEBİYATI OTURUMLARI

Kırklareli Üniversitesi TÖMER

4. Salon

14.00-15.15 > 1. Oturum

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Üzeyir Aslan

Prof. Dr. Hakan Taş

Prof. Dr. Abdullah Eren

Dr. Öğr. Üyesi Erhan Aktaş

1. Edebi Sanatların Metin Tamirine Katkısı / Prof. Dr. Hakan TAŞ, Marmara Üniversitesi

Arap harfli metinlerin büyük ve önemli kısmının neşirleri lisansüstü eğitim düzeyinde ve basılı olarak gerçekleşti. Şimdi sıra bu metinlerin anlaşılmasına geldi. Metinleri sağlıklı bir biçimde değerlendirebilmek için Osmanlı şiirinin biçim ve muhteva özelliklerine vâkıf olmak gerekmektedir. Latin alfabesine aktarılan metinlerde yazmadan kaynaklı sorunlar olabildiği gibi araştırmacıdan kaynaklı sorunlar da mevcuttur. İşte bu tür sorunların aşılmasında metin neşrinin bir parçası olarak değerlendirilmesi gereken alt bir alan olarak metin tamiri gündeme gelmektedir. Fatih KÖKSAL, “Metin Tamiri” adlı kapsamlı makalesinde metin tamirini: “Bir metnin yanlış veya eksik olduğu tespit edilen kısmına, yanlışlığı düzeltmek ve eksikliği tamamlamak amacıyla belirli karinelerden hareketle nâşir tarafından yapılan müdahale” olarak tanımlamaktadır. Ve bu karineleri “anlam, vezin, kafiye, edebî sanatlar, mazmunlar, dil ve gramer hususiyetleri ile metne ve müellife özel nitelikler” olarak sıralamaktadır. Bu çalışmada, bu karinelerden edebî sanatlar üzerinde durulacaktır. Edebî sanat bilgisinin metin tamirine katkısı, lisansüstü tezler ve yayımlanmış eserler üzerinden örneklerle izah edilmeye çalışılacaktır. Bugüne değin doğrudan ve dolaylı olarak metin neşri ve tamiri üzerine birtakım çalışmalar kaleme alınmıştır, bu çalışmalarda hususiyetle edebî sanatlar mevzuu, bahis konusu edilmemiştir.

2. Klasik Türk Şiirinde Tasavvufi Açıdan Tûr-ı Sînâ / Prof. Dr. Abdullah EREN, Ordu Üniversitesi

Dağlar, yükseklik ve heybetleri ile inanan insanların gönül ve zihinlerinde ilahî azamet ve kudreti çağrıştıran, dinî-tasavvufi hisleri coşturan en önemli yeryüzü şekillerindendir. Bu çerçevede hemen hemen her din, dağlara özel bir anlam yüklemiş ve bazı dağları kutsal kabul etmiştir. Hz. Musa’nın Allah ile konuştuğu ve ilahî tecelliye mazhar olduğu yer olması münasebetiyle Tûr-i Sînâ bu dağlar içerisinde önemli bir yere sahiptir. Peygamber kıssaları ve bu kıssalarda yer alan unsurlardan etraflı bir şekilde faydalanan klasik Türk şiiri, Tûr-i Sînâ’ya Allah’ın tecellisine mazhar olma bakımından özel bir önem atfetmiş ve bu ekseninde onu özellikle tecelli, aşk, gönül, vücut, insan-ı kâmil, âşık, tevazu, mahviyet, şevk, vecd, cezbe ve istiğrak gibi bazı tasavvufî kavram ve hâllerin anlatımında temel figürlerden biri olarak kullanmıştır. Bu çalışma, Tûr-i Sînâ’nın klasik Türk şiirinin tasavvufi muhteva esasına dayalı olarak anlam dünyası içerisindeki yeri, sembolik derinlikleri, ifade ettiği anlamlar, ilişkili olduğu kavramlar ve bu kavramların anlatımında yer alış tarzları incelenerek değerlendirilmesine yöneliktir.

3. Naa Fol'klor (Yeni Folklor) Anlayışı Çerçevesinde Semyon P. Kadışev'in Şiirleri / Dr. Erhan AKTAŞ, Kırklareli Üniversitesi

Folklorun millî ve dinî içerikli ideolojik yapılarla olan ilişkisi özellikle yirminci yüzyıldan itibaren daha önemli ve işlevsel bir hale gelmiştir. İmparatorlukların ortadan kalkma süreci ve millet kavramının ortaya çıkışıyla birlikte bu düşüncelerin pekiştirilmesi amacıyla folklor önemli bir araç olarak belirmiştir. Farklı toplumlarda farklı şekillerde görülen bu yapı bilhassa 1920'li yıllardan itibaren bugün kabaca sağ ve sol ideoloji olarak adlandırabileceğimiz yapıların folkloru özellikle kullandığına şahit olmaktayız. Batı'da Faşist ve Nazist ideoloji adları altında ancak 1930'lu yıllarda ortaya çıkan bu örnekler 1917 Ekim İhtilaliyle daha erken bir vakitte Sovyet Rusya'da 'sol' ideoloji adı altında görülmüş ve neredeyse Soğuk Savaş'ın son demlerine kadar devam etmiştir. Bu bağlamda sosyal bilimlerin neredeyse tüm dallarının ideolojinin emrine verilmesinin resmî bir manifestoyla ilan edildiği 1934 senesinden sonra, ideolojiye aykırı her türlü edebî başta olmak üzere sanatsal yaratım, neredeyse vatan hainliğine varacak ithamlarla açıklanmış ve sınırlar son derece keskin ve kesin bir şekilde biçimlenmiştir. Bahsi geçen ideolojik temelli edebî üretimler içinde folklor edebiyatının, özellikle de Türk Dünyası folklor ürünleri açısından son derece mühim bir yeri vardır. Bu çalışmada folklor ve ideoloji bağlamında Hakas folklor dünyasındaki önemli icracılardan Semyon Prokopyeviç Kadışev'in ideolojik içerikli *tahpah* ve *ırlar*ından bahsedilecektir. Bu iki halk şiiri türü Anadolu sahası Türk halk şiiri geleneğinde *türkü* formuna denk gelmektedir. Aslen bir destan icracısı olan S.P. Kadışev'in bu şiirleri arasında eski veya klasik formdaki şiir örnekleri de yer almaktadır. Ancak asıl tahpah ve ır ürünleri 1917 İhtilali'nden ve 1934 Sovyet Yazarlar Birliği Kongresinden sonraki anlayıştan hareketle *Yeni Folklor* adı verilen Sovyet ideolojisi menşeli yeni bir yaratım ve icra geleneğinin örneklerini içermektedir. Bu gelenek Hakas folklor tarihçesinde *Naa Fol'klor* şeklinde adlandırılmıştır. Şiirlerin genelinde genel ve özel bağlamda Sovyet ideolojisinin ön olana çıkardığı veya çıkarıldığı kişiler ve olaylar göz çarpmaktadır. Bu çalışmada bu şiirler yalnızca içerik olarak değil şekil özellikleri bakımından da ele alınacaktır. Bunun yanı sıra icracının sanatsal biyografisi ile yeni formdaki şiirleri arasındaki bağ irdelenecektir.

Kırklareli Üniversitesi TÖMER

4. Salon

15.30-16.45 > 2. Oturum

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Abdullah Eren

Prof. Dr. Üzeyir Aslan

Doç. Dr. Fatih Başpınar

Dr. Öğr. Üyesi Erdoğan Taştan

Dr. Öğr. Üyesi Niyazi Adıgüzel

1. Şair Tezkirelerinde Şiir Tenkidiyle İlgili Kullanılan Kavramlar: Latîfî Tezkiresi Örneği / Prof. Dr. Üzeyir ASLAN, Marmara Üniversitesi

Şair tezkireleri klasik Türk edebiyatının en önemli biyografi kaynaklarıdır. Türkçe yazılmış en eski tezkire Ali Şîr Nevâyî'nin *Mecâlisü'n-Nefâ'is*'idir. Ondan sonra kaleme alınan Sehî Bey'in *Heşt Bihişt*'i Nevâyî'nin eserini örnek alır. 15. yy.dan 19. yy.a kadar klasik tarzda tezkireler yazılmaya devam etmiştir. Arap ve Fars edebiyatındakiler de dahil olmak üzere bu eserlerde ortak terminoloji kullanılmaktadır. *Latîfî Tezkiresi* örneğinden hareketle bu terminolojinin şimdilik bir kısmının, klasik edebiyatın retorikini oluşturan fesâhat ve belâgat kuralları

çerçevesinde hangi anlamda kullanılmış olabileceğini inceledik. *Latîfî Tezkiresi*'nde geçen kavramlardan bazıları şunlardır: selîs, selâset, revân, latîf, letâfet, hoş, nâzûk, rakîk, lezzet, güşâde, vâzih, rûşen, lâyh, metîn, ma'mûr, muhkem, râsîh, garâbet, vahşiyyât, hâyîde, yâve, gîlzet, sâde, sathî, pâk, sâf, hemvâr, muhayyel, rengîn, tasannu', musanna', tettebbu', tercüme, taklîd. Bu kavramlardan selîs, revân (akıcılık); latîf, hoş, nâzûk, rakîk, lezzet (tatlılık); güşâde, vâzih, rûşen, lâyh (açıklık); metîn, ma'mûr, muhkem, râsîh (sağlamlık); garâbet, vahşî (alışılmışın dışında kullanım); hâyîde, yâve, gîlzet (bayağılık) fesâhatle ilgilidir. Sâde, sathî, pâk, hemvâr (me'ânî); muhayyel, rengîn, zîbâ (beyân); masnû', san'at, tasannu', musanna' (bedî') ise belâgatle ilgilidir. Bu kavramlar doğrudan şiiri nitelerler. Tettebbu', tercüme, taklîd ise şiirin oluşum aşamasını ifade eder.

2. 17. yy. Şairi Beyânî'nin Tasavvufî Sâkînâme'si / Doç. Dr. Fatih BAŞPINAR, Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi

17. yy. klasik Türk edebiyatı şairlerinden Beyânî, hacimli bir divana sahiptir. İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesinde bulunan müellif hatlı, gayrimürettep nüshaya istinaden doktora tezi olarak hazırladığımız *Divan*'ında Türkçe 9 kaside, 850 gazel ile Farsça 110 gazel ve 2 kıta yer almaktaydı. Ancak varlığından daha sonra haberdar olduğumuz ve Medine'de Şeyhülislam Arif Hikmet Kütüphanesine 811/245 numara ve *Külliyâtü Beyânî* adıyla kayıtlı yazmaya göre ise şiirlerinin sayısı çok daha fazladır. Yine müellif hatlı ve fakat mürettep olan bu nüshada Türkçe 8 kaside, 1030 gazel, 140 (137'si beyit, 3'ü kıta) muamma, 1 sâkînâme (mesnevi), 2 pendnâme (mesnevi), 24 matla, 50 tarih (1'i Arapça gazel, 49'u kıta) yer almaktadır. Farsça şiirler ise 2 kaside, 164 gazel, 13 kıta, 1 müfreden müteşekkildir. Ayrıca bir de Arapça gazel bulunmaktadır. *Beyânî Külliyyâtı* içinde yer alan *Sâkînâme*, 300 beyitlik tasavvufî bir mesnevidir. Klasik mesnevi tertibine uygun olarak tevhid, na't, mucizât, varlığın yaratılışı, mirâç, sahabe övgüsü, Hz. Peygamber'in şeriatı kısımlarından oluşan 120 beyitlik bir giriş bölümüne sahiptir. Asıl konu bölümüne şair elest bezminin şarabıyla sarhoş olan rindi meyhaneye yoluna çağırarak başlar. Bundan sonra alt başlıklar hâlinde meyhanenin yolu, meyhanenin kendisi, kandili, kapısı, meclisi, bâdesi, kadehi anlatılır. Ardından hakiki şarabın vasıfları sıralanır. Bundan sonra ise hakiki şarap bezminin sâkîsine sıra gelir. Bu kısmın sonunda sâkîden istimdat ve iltimas mahiyetinde yazılmış sâkîye hitap eden iki kısım gelmektedir. Eserin sonlarına gelirken şair kendi mahlasını zikrederek sâkîye varmasını ve hakiki şaraptan hissedar olmasını kendi kendine tavsiye eder. Sonrasında günah yolunun yolcusuna da bu bâdeden içip dalaletten kurtulmasını öğütler. Sade bir hâtıme sayabileceğimiz son bölümü ise Beyânî münacat olarak kaleme almıştır. Burada eserin yazılışıyla ilgili herhangi bir yer yahut tarih bilgisine rastlamıyoruz. Beyânî'nin *Sâkînâme*'sinde kavramlar kısaca meyhaneye=varlık âlemi, bezm=bezm-i elest, bâde=aşk, sâkî=mürşid-i kâmil/Allah eşitliğinde karşımıza çıkmaktadır diyebiliriz. Ayrıca eserin sonundaki münacatta şair, günah kadehi içindeki bâdeden ayrılmayı ve elest şarabı ile neşeye ermeyi dileyerek eserde bahsolunan şarabın elest şarabı olduğunu bir kez daha vurgulamaktadır. Bütün bu özellikleri ile Beyânî'nin *Sâkînâme*'si tasavvufî sâkînâmeler arasında zikredilmelidir. Ayrıca şairin meyhaneye, bezm, şarap, sâkî gibi kavramları hangi anlamlarda kullandığından hareketle *Divan*'ında yer alan öteki şiirlerde de aynı manaları öncelikle kastettiğini söyleyebiliriz.

3. Kuloğlu Şeyh Hacı İlyas'ın Dîvân-ı Mesâbih Adlı Eseri Üzerine Bir Değerlendirme / Dr. Niyazi ADIGÜZEL, Kırklareli Üniversitesi

Kuloğlu Şeyh Hacı İlyas [?-1657/1658], şuara tezkirelerinde adı hiç geçmeyen, 17.yüzyılın ikinci yarısında yaşamını sürdürmüş ve çok sayıda eserler vermiş bir Klasik Türk Edebiyatı şairidir. Halvetiyye tarikatının Ahmediyye kolunun Uşşâkiyye şubesine bağlı bir şeyh olması ve mutasavvıf kişiliği gereği yazdığı eserler de dinî-tasavvufî içeriklidir. Çok sayıda manzume içeren eserleri şunlardır: Mevlid-i Nebî, Etvâr-ı Seb'a, Silsile-nâme, Dîvân-ı Hümâyûn, Bağ-ı Behişt ve Dîvân-ı Mesâbih. Bu tebliğde ele alacağımız Divân-ı Mesâbih, İslam âleminde meşhur olan Ferrâ el-Begavî [ö. 516/1122] tarafından kaleme alınmış Mesâbihü's-Sünne adlı hadis kitabının Âlim Sinan Efendi tarafından Türkçeye tercüme edilen metninden seçilmiş

hadislerin manzum olarak tercüme edilmiş şeklidir. Eserdeki şiirler kaside nazım şekliyle yazılmıştır. Kasidelerin revî harflerine göre alfabetik olarak tertip edilen eser, klasik tertip usulüne uygun olarak tevhid, münâcât, na't, dört halife methi ve Sultan IV. Murad methi manzumeleriyle başlamaktadır. Geri kalanı muhtelif hadislerin açıklaması olan manzumelerden oluşmaktadır. Eserde önce söz başlarına tercümesi yapılacak hadisler yazılıp sonra 20 beyitlik bir kasideyle ilgili hadisın tercümesi/açıklaması yapılmıştır. Her bir hadis için ayrı bir kaside yazılmıştır. Oldukça hacimli olan eserde yaklaşık 8.500 beyit bulunmaktadır. Türk Edebiyatında manzum kırk hadis tercümeleri sıklıkla kaleme alınmıştır ancak Kuloğlu gibi bütün bir divanın hadislerin tercüme edildiği yirmişer beyitlik şiirlerden oluştuğu bir örnek bulunmamaktadır. Bu yönüyle eser dikkate değer sıra dışı bir örnek teşkil etmektedir.

4. Enderunlu Râsih Divanı'nda Klasik Dönem Sonrası Osmanlı Şiirindeki Değişimin Yansımaları / Dr. Erdoğan TAŞTAN, Marmara Üniversitesi

Klasik Türk şiiri, şekil ve muhteva özellikleri bakımından sınırları kesin olarak çizilmiş, belli kurallar çerçevesinde gelişen bir şiirdir ve bu özelliğini uzun yıllar boyunca devam ettirmiştir. Ancak 18. ve özellikle de 19. yüzyılda şiirin önce muhteva sonra da şekil unsurlarında bazı değişimler meydana geldiği ve artık klasik sonrası bir döneme girildiği görülür. Mahallileşme akımının etkisi ile somut gerçekliğin şiire girmesi, kelime kadrosu ve mazmun anlayışındaki değişim ve şairlerin klasik konuların dışına çıkarak farklı konulara yer vermeleri muhtevayı; divan tertibinin değişmesi, mesnevi ve kaside gibi türlere rağbet azalırken bentli türlere ve kıt'a nazım şekline rağbetin artması, vezin, kafiye ve redif gibi şekle ait unsurların keskin kurallarının zaman zaman ihlal edilmesi ise şekli ilgilendiren önemli değişim unsurları olarak değerlendirilebilir. 19. yüzyıl şairlerinden Enderunlu İbrahim Râsih (ö.1838) de şiirlerinde bu değişimin izlerinin en çok görüldüğü şahsiyetlerden biridir. Aynı zamanda iyi bir musikişinas olan şairin bilinen tek eseri elimizde dört nüshası mevcut olan *Divan*'ıdır. Bu nüshaların hiçbirinde klasik divan tertibi yoktur. Nüshaların tamamının gelenekten farklı olarak bentli nazım şekilleriyle başladığı ve aynı nazım şekilleriyle yazılmış şiirlerin *Divan*'da farklı yerlerde bulunduğu görülür. Gemicilik, okçuluk ve musiki terimlerini ihtiva eden şiirlerin farklı nazım şekilleriyle yazılmış olsalar da art arda gelmeleri dikkate alındığında Enderunlu Râsih Divanı'nın tertibinde nazım şeklinin değil konunun belirleyici olduğu söylenebilir. Eserde yer alan *Ebyât Der-Ta'dâd-ı Makâmât* başlıklı şiir, bir kanarya kuşu için yazılmış mersiye, gölge oyunu için yazılmış perde gazeli, Mahallileşmenin etkisiyle bazı şiirlerde konuşma diline ait ifadelerin yer alması, redif olarak bazen yansıma kelimelerin kullanımı, yer yer klasik mazmun anlayışından uzaklaşarak yeni mazmun ve hayallere yer verilmesi, Enderunlu Râsih Divanı'nı klasik Osmanlı şiirinden farklı kılan unsurların başında gelir. Bu çalışmada bu ve benzeri unsurlar örnekleriyle birlikte ele alınıp değerlendirilecektir.

ÇEVİRİBİLİM OTURUMLARI

Rektörlük Kültür Merkezi

Üst Salon

Açış Konuşması

Çeviribilimde Bir Yeniden Okuma / Prof. Dr. Işın Öner, İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi

Yirmi birinci yüzyılın ilk çeyreğinde Çeviribilim tam bir değişim, tam bir dönüşüm yaşıyor. Bir bilimkurgu filmi izler gibi bu değişim ve dönüşümlere tanıklık ediyoruz. Kimi zaman heyecanlanıyoruz, kimi zaman ürküyoruz. Filmin sonunu kestirmek bir yana birkaç sahne sonrasını tahmin etmekte bile zorlanıyoruz. Yüzyılın başında çeviri teknolojileri, çeviri bellek yazılımları, terim çıkartma yazılımları, proje yönetim araçları bizi büyülüyordu. Yazılımların gelişmesiyle birlikte ortaya çıkan “yerelleştirme” alanını nerede konumlandırmamız gerektiğini tartışıyorduk. Uluslararası toplantılarda çok dilli çeviri projelerini nasıl yöneteceğimiz konusunda görüş alış verişinde bulunuyorduk. Kitle kaynaklı çevirinin ne durumlarda işe yarayacağını anlamaya çalışıyorduk. Neden makine çevirisi üzerinde bu kadar yoğun çalışma yapılmıyordu? Yakın gelecekte çevirmenlerin makine çevirisinden yararlanmaları söz konusu olabilir miydi? Gelişen çeviri teknolojilerinin bizi maruz bıraktığı yeni çeviri ortamı ve bu ortamın gündeme getirdiği tartışma konuları bir yana, örneğin konferans çevirisinin Çeviribilim içindeki yeri gibi “klasik” olarak adlandırabileceğimiz sorunlar da uluslararası Çeviribilim topluluğunun gündeminde hep yerini korudu. Hatta bilim dalının adı hem yazılı hem sözlü çeviriyi içine alarak “Çeviribilim” mi olmalıydı? Yoksa bilim dalının adı Yazılı/Sözlü Çeviribilim mi olmalıydı? Kısa bir süre öncesine kadar bu ve benzeri tartışma konuları Çeviribilimin gündeminde önemli bir yer tuttu. İçinde bulunduğumuz yıllarda ise konuların adları aynı kalmakla birlikte, içeriklerinde büyük değişiklikler yaşanıyor. Örneğin bulut çevirisi daha önceki teknoloji kullanımlarıyla kuşkusuz bazı ortak yönleri paylaşıyor. Ancak, Çeviribilimde teknoloji kullanımının nereye varabileceğini bugünden kestirmek zor. Teknoloji kullanımıyla sözün metne dönüştürülmesi alanında yaşanan gelişmeler sözlü çeviri dünyasını bugünden dönüştürmeye başladı bile. Yarının neler getireceğini hayal etmek kolay değil. Makine çevirisi de Çeviribilim içinde önemli dönüşümleri beraberinde getiriyor. “Çeviribilimde Bir Yeniden Okuma” başlıklı yazımda yirmi birinci yüzyılda Çeviribilimde tanıklık ettiğimiz değişiklikler ışığında, yaşanan dönüşüme ayak uydurmak için eğitim programlarında gündeme almamız gereken konuları tartışmaya açacağım.

A Rereading in Translation Studies / Prof. Dr. Işın Öner, İstanbul 29 Mayıs University

In the first quarter of the twenty-first century, Translation Studies is living through a complete change, a complete transformation. We are witnessing these changes and transformations as if we are watching a science fiction film. Sometimes we get excited, sometimes we feel scared. Let alone the end of the film, we cannot even predict what would come up in the following scenes. At the turn of the century, we were fascinated by translation technologies, translation memory software, term extraction software, project management tools. We were discussing where we should position within Translation Studies "localization" that emerged with the development of software. We were exchanging views at international conferences on how to manage multilingual translation projects. We were trying to figure out where to make use of crowd-sourced translation. Why were scholars and professionals doing such an intensive work on machine translation? Could it be the case that in the near future the translators would benefit from machine translation? Apart from the new translation environment that the developing translation technologies have exposed us to and the topics of debate fueled by this

environment, the issues we may call "classical", such as the place of conference translation in translation science, have always remained on the agenda of the international Translation Studies community. We even asked if the name Translation Studies should cover both translation and interpreting. Or should the name of the discipline be Translation/Interpreting Studies? Until recently these and similar topics of debate held an important place on the agenda of Translation Studies. Nowadays, the topics remain the same, but their contents are changing drastically. Cloud translation, for example, undoubtedly shares some common aspects with earlier technology uses. However, it is difficult to predict the future of technology in Translation Studies. The developments in technologies where spoken language is converted into written language have already begun to transform the profession of interpreting today. It's not easy to imagine what tomorrow will bring. Machine translation also brings about significant transformations in Translation Studies. In my article titled "A Rereading in Translation Studies", in the light of the changes and transformations we are witnessing in the twenty-first century I will open the discussion on the topics we need to take into consideration in the university programs.

Alt Salon

14.00-15.00 > 1. Oturum

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Işın ÖNER

Prof. Dr. Ayşe Banu KARADAĞ

Dr. Öğr. Üyesi Banu TELLİOĞLU

Dr. Öğr. Üyesi Senem ÖNER BULUT

1. Çeviri, Edebiyat ve Tarih: Temsiliyetlerin Çeviribilim Bağlamında Yeniden Okunması / Prof. Dr. Ayşe Banu KARADAĞ, Yıldız Teknik Üniversitesi

Bu bildirinin amacı, çeviribilim bağlamında “kökensiz/metinsiz geri çeviri” kavramından hareketle temsiliyetlerin yeniden okunmasının çeviri, edebiyat ve tarih arasındaki ilişkileri açıklamadaki yeni rolünü incelemektir. İnceleme öncelikle, çeviriye ilişkin eylemlerin temsiliyet eylemleri olarak nasıl kabul edilebileceğini; daha sonrasında da temsil edilen öğelerin çevirmenlerin sergiledikleri farklı çeviri edimleri aracılığıyla nasıl yeniden şekillendirildiği ve oluşturulduğunu göstermeyi hedeflemektedir. Edebiyat tarihçisi ve eleştirmeni Antoine Compagnon’a göre, “edebiyat değişir, çünkü onu çevreleyen tarih değişir; farklı edebiyatlar farklı tarihsel anlara karşılık gelir” (2004: 147). Çeviriler için de aynı iddiada bulunulabilir. Çeviriler ve yeniden-çeviriler farklı, yeni bakış açılarıyla yeniden okunup değerlendirilebilir. Son yıllarda “metinsiz geri çeviri” kavramı, gerek çeviribilim gerekse edebiyat, kültür ve tarih alanlarında akademik çevrelerin dikkatini çekmeye başlamıştır. Çinli çeviribilimci Yifeng Sun’a göre “metinsiz geri çeviri”, “geri çevirinin özel bir şeklidir” ve bu kavramdan bahsederken, “kültürün kendine özgü yaşam ortamına geri dönüşü”nden söz edilebilir. Bu tür geri-çeviri eyleminde bulunan çevirmenler de “aşinalık ve yakınlık eğilimiyle “gerçek” özgünü daha iyi bildiklerini belirtir şekilde özgün metni daha özgürce ele alma yaklaşımındadırlar” ve “kendi kendilerine atanmış kültür sözcükleri” olarak davranırlar (krş. Sun 2014: 114-116). Alphonse-Marie-Louis de Prat de Lamartine’in *L’Histoire de la Turquie* (1859) adlı yapıtının Türkçe çevirilerinin (özellikle I. Cilt: *Osmanlı Tarihi I (Aşiretten Devlete)*; çev. Mehmet Reşat Uzmen; tarih belirtilmemiş ve 2005) ve Moustapha Djelaleddin’in *Les Turcs Anciens et Modernes* (1869) adlı yapıtının Türkçe çevirisinin (*Eski ve Modern Türkler*; çev. Güven Beker; 2014) “metinsiz geri-çeviri-odaklı” bir kavramsal çerçeveye inceleneceği bu bildiri, kültürlerarası iletişim eylemi olarak çeviriye sosyo-tarihsel, sosyo-kültürel ve sosyo-politik bir yaklaşımla bakmayı önermektedir.

Translation, Literature and History: Rereading of Representations within the Context of Translation Studies / Prof. Dr. Ayşe Banu KARADAĞ, Yıldız Technical University

Starting from the concept of “textless back translation”, this paper aims at examining the new role of rereadings of representations within the context of translation studies in explaining the relationship between translation, literature and history. It primarily intends to demonstrate how translational acts may be considered as acts of representation, and then how the represented elements are reshaped and reconstructed by translators through different translational performances. According to the literary historian and critic Antoine Compagnon, “literature changes because history changes around it; different literatures correspond to different historical moments” (2004: 147). It is possible to make the same argument for translations. Translations and re-translations may be reread and reevaluated under different, new perspectives. In recent years, the concept of “textless back translation” has begun to draw closer attention from the academic circles of translation studies as well as from those of literary, cultural and historical ones. According to the Chinese translation scholar Yifeng Sun, “textless back-translation” is “a special kind of back translation” and it is possible to speak about the “return of culture to its original habitat” while mentioning it. And translators who perform this kind of back translation with “an inclination for familiarity and intimacy tend to take liberty with the original as if to suggest that they know the “real” original better” and act as “self-appointed cultural spokesman” (cf. Sun 2014: 114-116). Developing a “textless back-translation-oriented” conceptual framework for the analysis of the Turkish translations of Alphonse-Marie-Louis de Prat de Lamartine’s *L’Histoire de la Turquie* (1859) (especially its first volume: *Osmanlı Tarihi I (Aşiretten Devlete)*; tr. Mehmet Reşat Uzmen; no date and 2005) and Moustapha Djelaleddin’s *Les Turcs Anciens et Modernes* (1869) (*Eski ve Modern Türkler*; tr. Güven Beker; 2014), this paper suggests a socio-historical, socio-cultural and a socio-political approach to translation as an act of intercultural communication.

2. Bir Çeviri Etiği Dersine Doğru / Dr. Öğr. Üyesi Banu TELLİOĞLU, Kırklareli Üniversitesi

Çeviri etiğine duyulan ilginin özellikle son 20 yıldır artmakta olduğunu söyleyebiliriz. Bu ilginin en temel göstergeleri, çeviri etiğinin bir meslek etiği gibi algılanması gerektiği yolundaki düşüncelerin hem çeviribilimciler hem de sektör temsilcileri tarafından giderek daha sıklıkla dile getirilmesi ve farklı meslek örgütleri tarafından yazılan meslek ilkelerinin sayısındaki ciddi artıştır. Çeviri etiğine duyulan ilginin yansımalarını çeviri eğitimi alanında da görmek mümkündür. Dünyada ve Türkiye’de çeviri etiği dersi yavaş yavaş çeviribilim bölümlerinin lisans müfredatlarında yerini almaktadır. Bunlar olumlu gelişmeler olmakla beraber, daha yeni yeni yaygınlaşmaya başlayan bu derslerin amaç, kapsam ve yöntemleri üzerine çok kapsamlı tartışmaların bulunmaması ve özellikle de farklı alanlarda çalışan çevirmenler için o alanlara özgü ve giderek daha kapsayıcı meslek ilkeleri yazma eğilimi dikkate alındığında, çeviri etiği eğitimi bağlamında olası bir tehlikeden söz etmek mümkündür: çeviri eğitimcilerinin, meslek ilkelerini öğrencilere belleterek daha ahlaklı çevirmenler yetiştirebilecekleri inancıyla çeviri etiği derslerini meslek ilkeleri odağında yürütmeleri. Bu bildirinin amacı çeviribilim bölümlerinde lisans müfredatına yerleştirilecek bir çeviri etiği dersinde sözü edilen tehlikeden nasıl kaçınabileceğimizi araştırmaktır. Bu doğrultuda öncelikle çeviri etiği alt-alanının kapsamına değinilecek ve meslek ilkeleri doğrultusunda hareket etmenin çevirmeni niçin ahlaklı bir birey yapmaya yetmeyeceği üzerinde durulacaktır. Daha sonra, alan yazınında çeviri etiği eğitime ilişkin olarak ne tür görüşler paylaşıldığı eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirilecektir. Son olarak, lisans müfredatlarına yerleştirilecek bir çeviri etiği dersinin amaç ve kapsamı ve bu derste kullanılabilecek yöntemler tartışılacak, böylelikle özgürleştirici, çevirmenin bireysel sorumluluklarının altını çizen bir çeviri etiği dersinin genel çerçevesi belirlenmeye çalışılacaktır.

**Towards a Course on Translation Ethics / Asst. Prof. Dr. Banu TELLİOĞLU,
Kırklareli University**

The growing interest in translation ethics for the last 20 years has been well manifested in the often stated need to regard translation ethics as professional ethics and in the increasing number of professional codes and standards written by various professional organizations and chambers. The repercussions of this interest in translation ethics can also be felt in translation training. Translation ethics is now integrated in the curricula of many translation studies undergraduate programs both in the world and in Turkey. These are all positive developments; however, when we consider the insufficient number of academic discussions concerning the aims, the content and the methodology of such courses and the clear tendency among professional organizations to create more comprehensive and field specific professional codes and standards for translators working in different sectors, we cannot but foresee a danger: that trainers might believe professional codes guarantee ethical behavior and instruct their students to follow professional codes unquestioningly. The paper seeks to investigate how this danger could be avoided in an undergraduate course on translation ethics. The first part of the paper presents the scope of translation ethics and discusses whether following professional codes and standards might suffice to make translators moral individuals. The second part reviews selected articles on translation ethics training and offers some critical views on the methods suggested by the scholars. Discussing the possible aims, content and methodology of a course on translation ethics, the final part attempts to propose a general framework for a more liberating undergraduate course which underlines translators' individual moral decisions and responsibilities.

**3. Re-thinking the Translator's Authorial Right through Lacanian
Psychoanalysis / Dr. Öğr. Üyesi Senem ÖNER BULUT, İstanbul Arel
Üniversitesi**

Subjectivity/interpretation/intervention of the translator has long been problematized by translation scholars at the theoretical level. Such discussions, however, are still far from making a strong impact on the discourse of practicing translators and critics. The translator is still perceived as an invisible messenger while the author is perceived as the sole owner of meaning, and the subjectivity/inescapability/inevitability of interpretation continues to be a source of irritation. Focusing on the contemporary discourse on literary translation in Turkey, this paper aims to re-think the discourse that denies the translator the authorial right within the frame of translation approaches based on Lacanian psychoanalysis and argues that the Lacanian concepts of "lack", "desire", "other" and "the Real" can shed light on the reasons for the continuing influence and power of such discourse.

**Çevirmenin Yazarlık Hakkını Lacancı Psikanaliz Çerçevesinde Yeniden
Düşünmek / Dr. Öğr. Üyesi Senem ÖNER BULUT, İstanbul Arel Üniversitesi**

Çevirmenin öznel(l)iği/yorumu/müdahalesi çeviribilimciler tarafından kuramsal düzeyde uzun süredir sorunsallaştırılmakta olsa da söz konusu tartışmalar gerek çevirmenlik mesleğini bizzat icra edenlerin gerekse çeviri eleştirmenlerinin söylemlerinde güçlü bir etki yaratmaktan hala uzaktır. Çevirmen, anlamın yegâne sahibi olduğu düşünülen yazar karşısında görünmez bir elçi konumunda bulunmaktan kurtulamamakta, yorumun öznelliği, kaçınılmazlığı ve önlenemezliği rahatsızlık uyandırmaya devam etmektedir. Türkiye'de edebiyat metinlerinin çevirisine ilişkin güncel söyleme odaklanarak çevirmene yazarlık hakkı tanımayan söylemi Lacancı psikanaliz temelinde geliştirilen çeviri yaklaşımları çerçevesinde yeniden düşünmeyi amaçlayan bu bildiri, Lacan'ın "eksik", "arzu", "öteki" ve "Gerçek" kavramlarının, söz konusu söylemin etkisini ve gücünü korumaya devam etmesinin nedenlerine ışık tutabileceğini savunmaktadır.

Rektörlük Kültür Merkezi

Alt Salon

15.00-15.40 > 2. Oturum

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Sündüz ÖZTÜRK KASAR

Prof. Dr. Emine Bogenç Demirel

Prof. Dr. Füsun ATASEVEN

1. Çeviri Sosyolojisi Odağında Yeni Çeviri Hareketleri ve Çoklu Sorumluluklar / Prof. Dr. Emine Bogenç Demirel, Yıldız Teknik Üniversitesi

21. yüzyılda yaşanan teknolojik gelişmeler, hızlı internet, sanal gerçeklik ürünleri, dijital asistanlar... bireyleri ve toplumları derinden etkileyerek, günlük pratiklerin daha da hızlı yaşanmasını sağlamakta ve onları değişimlere ayak uydurmaya sürüklemektedir. Bruno Latour'un sosyolojisine göre, toplumsal olan sürekli bir hareket içindedir. Bu hareket, insan/insan olmayan eyleyenler tarafından yenilenebilen/ yine kendini de yenileyebilen cinstendir. Böylece, yeni teknolojiler ve yeni toplumsal hareketlilikler işbirliğiyle yapılan yeni çeviri hareketlerine de tanık olmaktadır. Teknoloji, bugün bireyler üzerinde bu denli güçlü bir etkiye sahip iken, yaşanan farklı toplumsal hareketlilikler her alanı olduğu gibi çeviri dünyasını ve çeviribilim çalışmalarını yerinden sarsabilmekte ya da çeviri pratikleri toplumsal değişimlerde bir tür aracı ya da medyatör konuma taşınabilmektedir. Bu ortamda, türlü türlü dönemeçlerden geçen çeviribilim alanı artık disiplinlerarası/-ötesi ya da transdisipliner bir yolculuk olarak tanımlanabilir. Çevirmen, bu ilişkiler ağının merkezinde yer alarak sürdürülebilir bir biçimde ağların yapılanmasında ve kendi ilişkilerini yapılandırma rol almaktadır. Latour ve Callon tarafından tanımlandığı gibi, çevirmen tam da böyle arketipsel bir eyleyici olarak, değişken geometrilere ya da değişken koşullara göre değişkenlik gösterebilmektedir. Bu çalışmada, çeviri sosyoloji yöntemsel yaklaşımına, özellikle Pierre Bourdieu sosyolojisine (alan, habitus, konumalma/konumlanma, ilişkisel, (öz)düşünümsel), Gisèle Sapiro (düşüncelerin uluslararası dolaşımı) ve etkileşime dayalı paylaşım ortamlarındaki topluluklara ilişkin kavramsallaştırmalara, Yves Gambier ve Minako O'Hagan'a (ağ temelli gönüllü çeviri, işbirlikçi çeviri, kitle kaynaklı çeviri, çevrimiçi topluluklar...) ait kavramlar yol gösterici olmaktadır. O halde, sözü edilen bu çevirmenlerin pratikleri, habitusları ve eğilimleri nelerdir? Yeni çeviri pratikleri ve toplumsal hareketlilikler arasındaki etkileşim nasıl oluşmaktadır? Çeviri metin, jeopolitik, yazınsal ve ekonomik alanların bağlamını dönüştürebilir mi? Bir çevirinin nasıl yayınlandığı ve algılandığı toplumsal hareketleri şekillendirebilir mi? Teknolojiyle birlikte çeviri pratiklerinde çoklu sorumluluklar ortamı nasıl oluşmaktadır? Eleştirel düşünmeyi geliştirmek ve bireysel bir hareketin toplumsala dokunarak, çok yönlü aktif bir duruşa evrildiğini fark etmek, ancak sahadaki çevrimiçi/çevrimdışı çeviri hareketlerini, katılımcı/paylaşımçı/aktivist çevirmenleri, sanal bilim topluluklarını ve gönüllü yeni eyleyicileri... mercek altına almakla olabilir!

Nouvelles Pratiques de Traduction et Responsabilités Multiples en Sociologie de la Traduction / Prof. Dr. Emine Bogenç Demirel, Yıldız Technical University

Les innovations technologiques du 21ème siècle, l'Internet haute vitesse, les produits de réalité virtuelle, les assistants numériques... affectent profondément les individus et les sociétés, rendant les pratiques quotidiennes encore plus rapides et les poussant à suivre les échanges. Selon la sociologie de Bruno Latour, le social est en mouvement perpétuel. Ce mouvement est renouvelable par les agents humains/non-humains et il peut aussi se renouveler lui-même.

Ainsi, nous assistons à l'émergence de nouveaux mouvements de traduction en collaboration avec les nouvelles technologies et les nouvelles mobilités sociales. Comme les nouvelles technologies ont aujourd'hui une telle influence sur l'individu, les différents mouvements sociaux peuvent aussi ébranler le monde de la traduction et les recherches de la traductologie comme tous autres domaines où les pratiques de la traduction deviennent une sorte d'intermédiaire ou de médiateur au sein des changements sociaux. Dans ce contexte, on peut définir le domaine de la traductologie comme un voyage interdisciplinaire ou même transdisciplinaire. Le traducteur, qui est un des acteurs impliqués de ces réseaux, joue un rôle essentiel dans le tissage des liens solides et durables aussi bien des réseaux que ses propres relations. Comme le définissent Latour et Callon, le traducteur en tant qu'un « agent archétypal » peut varier en fonction des géométries et des circonstances variables. Dans ce travail, les notions empruntées à la sociologie de la traduction, plus particulièrement à Pierre Bourdieu (habitus, champ, légitimation, positionnement, relationnel, réflexif), à Gisèle Sapiro (circulation internationale des idées) et d'autre part celles empruntées à Yves Gambier, Minako O'Hagan (traduction bénévole par réseau, traduction collaborative, traduction crowdsourcing, communautés en ligne...) seront notre guide. Alors, quelles sont les pratiques, les habitus et les tendances de ces traducteurs ? Comment l'interaction se forme-t-elle entre les nouvelles pratiques de la traduction et les mobilités sociales ? Le texte traduit peut-il transformer le contexte des domaines géopolitiques, littéraires et économiques ? Les stratégies d'une traduction publiée et perçue peuvent-elles façonner les mouvements sociaux ? Comment se manifestent les responsabilités multiples dans les pratiques de la traduction via la technologie ? Pour répondre au mieux, développer une pensée réflexive et comprendre les mouvements sociaux, les études de terrain efficaces de pratiques traductives en ligne/hors ligne, de traducteurs participatifs/coopératifs, de communautés scientifiques virtuelles, de nouveaux agents identifiés par les bénévoles... sont à réaliser!

2. Kültürel Aracılar, Çevirmenler, Medyatörler ve Kolaylaştırıcı Roller / Prof. Dr. Füsün ATASEVEN, Yıldız Teknik Üniversitesi

Günümüzde, önceden çizilmiş, toplumları birbirinden zorunlu olarak ayıran sınırlar Marshal Mc Luhan'ın deyimiyle global bir köy haline getirecek şekilde ortadan kalkmaktadır. Artık, insanın kolunun uzanamayacağı yer, ulaşım iletişime giremeyeceği ortam kalmamıştır. Böyle köklü bir değişim her mesleğe olduğu gibi çevirmenlik mesleğine de bambaşka sorumluluklar yüklemektedir. Eskiden kalem ve kâğıda gereksinim duyan çevirmenler şu anda her alanda ve her araç gereçle çalışmak durumunda kalmaktadırlar. Yenidünyanın yepyeni bir Babil Kulesi vardır: İnternet. Küreselleşme çeviri paradigmalarının değişmesine ve çevirmenlerin sorumluluklarının ciddi boyutlarda genişlemesine neden olmaktadır. Umberto Eco'nun dediği gibi "Avrupa'nın yeni iletişim dili çeviridir". Bu durum, birbirinden değişik dillerin ve kültürlerin içinde bulundukları ortamlarda yaşayabilmeleri ve küresel dünyayla iletişimlerini çeviri yoluyla sağlayabilmeleri anlamına da gelmektedir. Sayıları gittikçe çoğalan çok dilli ve çok kültürlü şirketler dünyanın her yanına kolaylıkla ulaşabilmektedir. Bu yeni durum çevirmenlik mesleğine de yeni boyutlar katmakta ve çevirmenin sorumluluklarını artırmaktadır. Zaman zaman çevirmen, mediateur, zaman zaman kültürel tarayıcı olmakta ve diller arasında, kültürlerarasında, taşıyıcı rolü üstlenmektedir. Çevirmenin ayrıca yeni alışkanlıklara ayak uydurabilmesi için zaman zaman stratejik işlevler yüklenmesi gerekmektedir. Uluslararası öngörücü/ tarayıcı adı verilen bu yeni çevirmen rolünün önemli kararlar alması gereken kurum ve kuruluşlar için vazgeçilmez elemanlar olmaya başladığı ve çevirmenlik mesleğinin boyutlarının genişlediği apaçık ortadadır.

Les Traducteurs, Les Nouvelles Responsabilites: Mediateur, Veille Multilingue et Veille Strategique / Prof. Dr. Füsün ATASEVEN, Yıldız Technical University

Aujourd'hui, comme Mc. Luhan avait prévu nous nous trouvons dans un village global. Les frontières entre les pays et les cultures n'existent plus. Cela change les paradigmes et les pratiques de tous les métiers. Donc, avec la globalisation le métier de traducteur se sent obligé de continuer d'évoluer, et ses domaines d'intervention s'élargissent de jour en jour. Le traducteur se transforme et s'adapte aux nécessités de la société où il vit, il fait tout pour maîtriser la technologie de l'information qui est un nouveau paradigme et une nouvelle tour de Babel. La traduction est reconnue comme moteur de la mondialisation, cela amène Umberto Eco à déclarer : «La langue de l'Europe, c'est la traduction». Cette appellation nous fait réfléchir sur les langues des différentes cultures des pays qui devront rester vivantes dans leur milieu respectif. Il est aussi évident que les gens du village global pour pouvoir communiquer ont besoin d'un outil qui se montre primordial qui est la traduction. Par conséquent dans cet état, le traducteur se sent obligé à s'adapter tantôt à la veille stratégique multilingue aux profit des entreprises multinationales. Dans cette nouvelle fonction attribué au traducteur on les appelle les veilleurs multilingues et les médiateurs multiculturels.

Rektörlük Kültür Merkezi

Alt Salon

16.00-16.40 > 3. Oturum

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Ayşe Banu KARADAĞ,

Prof. Dr. Sündüz ÖZTÜRK KASAR

Dr. Öğr. Üyesi Ayza VARDAR OKUR

1. Çeviribilimde Yeni Bir Kavram: Özde Çeviri / Prof. Dr. Sündüz ÖZTÜRK KASAR, Yıldız Teknik Üniversitesi

2012 yılında Peter Lang Yayınlarından çıkan *Défis et enjeux de la médiation interculturelle* başlıklı kitapta yer alan «« Traduction de la ville sous le point de vue sémiotique: Istanbul à travers ses signes en trois langues [Göstergebilim Bakış Açısından Kent Çevirisi: Üç Dilde Göstergelerinin Anlatımıyla İstanbul] » adlı çalışmamda çeviribilim için yeni bir kavram ortaya atma imkânım oldu: Türkçede « özde çeviri » olarak adlandırdığım bu kavram yayınlanmış olduğu yerel dil bağlamında özgün eser olarak üretilmiş ancak özünde zihinsel bir çeviri işleminin yer aldığı bir ürüne işaret etmektedir. Bir başka deyişle, eserin oluşturulduğu dil ve kültür eserin yansıttığı dil ve kültürden farklıdır: yazar yapıtını oluştururken bir dilden diğerine zihninde gerçekleştirdiği bir çeviri işlemi aracılığıyla geçer ve bu zihinsel çeviri işlemi tıpkı kâğıt paraların dokusundaki filigran gibi metnin dokusunda bir iz bırakır. Okur rahatlıkla bir özgün eser değil de bir çeviri okuduğunu düşünebilir. Beni bu kavramı tasarlamaya iten olgu, İngiliz yazar Jason Goodwin'in beş ciltlik polisiye roman dizisi oldu: *Janissary Tree* [Yeniçeri Ağacı] (1. cilt; 2006) ile başlayan, *The Snake Stone* [Yılanlı Sütun] (2. cilt; 2007), *The Bellini Card* (3. cilt; 2008), *An Evil Eye* (4. cilt; 2011) ile devam eden ve *The Baklava Club* (5. cilt; 2014) ile son bulan bu dizide Goodwin 16. Yüzyıl sonu İstanbul'unda geçen kimi olayları anlatmaktadır. Bu olaylar yapıtın hedef kitle olarak yöneldiği İngiliz okurları için son derece yabancı ve uzaksı gerçeklikleri yansıtmakta, dolayısıyla, yapıt bir çeviri etkisi yaratmaktadır. Bizans tarihi ve Osmanlı tarihi uzmanı olan Goodwin bu kültürleri ve toplumları çok yakından tanıdığı için özde çeviri yaratmaya çok müsait bir yazardır. Bildirimde, Jason Goodwin'in adı geçen eserlerinden yola çıkarak özde çeviri kavramını tanımlamaya ve örneklendirmeye çalışacağım.

Une Nouvelle Notion en Traductologie: “Traduction en Filigrane” / Prof. Dr. Sündüz ÖZTÜRK KASAR, Yıldız Technical University

Dans notre étude intitulée « Traduction de la ville sous le point de vue sémiotique : Istanbul à travers ses signes en trois langues » qui figure dans la monographie *Défis et enjeux de la médiation interculturelle* publiée en 2012 chez Peter Lang, nous avons lancé une nouvelle notion en traductologie : « traduction en filigrane ». La « traduction en filigrane » serait un texte original écrit directement dans la langue autochtone du contexte où il est publié mais il se trouve que cette langue n'est pas la langue d'origine du contexte présenté dans l'œuvre. Le texte est donc généré par une opération de traduction qui s'accomplit dans l'esprit de l'auteur. Alors, tel un filigrane dans un billet de banque, cette opération de traduction psychique s'est tissée dans le texte et y laisse sa trace; le lecteur se croirait facilement lire une traduction et non une œuvre originale. Le corpus qui nous a poussée à concevoir cette nouvelle notion est constitué par une série de romans écrite par l'écrivain anglais Jason Goodwin : il s'agit de cinq polars intitulés *Janissary Tree* (1er tome; 2006), *The Snake Stone* (2ème tome ; 2007), *The Bellini Card* (3ème tome ; 2008), *An Evil Eye* (4ème tome ; 2011) et *The Baklava Club* (5ème tome ; 2014). Dans cette série, Goodwin invite son public - le monde occidental anglophone - à un monde foncièrement différent fondé sur des coordonnées et réalités étrangères peu connues ou inconnues dans le contexte de la production puisqu'il s'agit de la ville d'Istanbul de fin du 16ème siècle, capitale de l'Empire ottoman. Goodwin a tous les atouts pour produire une « traduction en filigrane » nécessitant la connaissance profonde d'une culture étrangère puisqu'il est spécialiste de l'histoire byzantine et de l'histoire ottomane. Nous allons essayer de montrer la qualité de « traduction en filigrane » de ce corpus ainsi que d'exploiter cette nouvelle notion.

2. Julia Donaldson Türkçedeyken / Dr. Öğr. Üyesi Ayza VARDAR OKUR, Kırklareli Üniversitesi

Çocuk yazını çevirisi, ülkemiz çeviribilim araştırmalarında çokça işlenen konulardan biri haline gelmiştir. Ancak araştırmaların çoğu, ya çevirinin müdahaleci yönünün izlerini sürmekte ya da çeviriyi yerleştirmeye-yabancılaştırma stratejileri ekseninde değerlendirmektedir. Çocukların hedeflendiği ancak büyükler tarafından yazılan ve yönlendirilen bu alt-türde, kültürler arasındaki pedagojik yaklaşım farkları ve çocuk eğitimi bağlamındaki farklılıklar çevirmenlerin çeviri süreci kararlarını da etkilemektedir. Bunu göz önünde bulundurursak, çevirmenin bir ideolojiyi önceleme niyetinde olmadığı zamanlarda bile kaynak ve erek metinler arasında işlevsel farklılıklar ortaya çıkabileceği sonucuna ulaşırız. Dolayısıyla bu çalışma, aynı yazara ait iki resimli kitabın, iki farklı çevirmen tarafından yapılan çevirilerini inceleyerek erek metinlerdeki işlevsel ve biçimsel değişimlere odaklanacaktır. Bütüncede, günümüzde halen yazmakta olan, şimdiye kadar yaklaşık 40 dile çevrilmiş İngiliz yazar Julia Donaldson'ın iki resimli çocuk kitabıyla; bunların Ali Berktaş ve Derin Erkan tarafından yapılan çevirilerine başvurulacaktır. Öncelikle çocuk yazınının işlevleri araştırılacak, bu doğrultuda kaynak metinler biçim ve işlev odakları bakımından incelenecektir. Sonrasında erek metinler aynı nitelikler bakımından incelenerek sonuç farkları çıkarılacak; araştırmamızın sonunda ise bu farkların nelerden kaynaklanmış olabileceği ve erek dizgede yarattığı sonuçlar değerlendirilecektir.

Were Julia Donaldson in Turkish / Asst. Prof. Dr. Ayza VARDAR OKUR, Kırklareli University

Translation of children's literature has been a popular topic among scholars in Turkey. Still, most of the studies focus on either manipulation through translation or domesticating-foreignizing strategies. In this sub-genre, which targets children but is mediated by adults, pedagogical differences and approaches to child education may affect translator's choices.

Bearing this in mind, it may be foreseen that even when the translator does not prioritize an ideology, s/he may end up with functional differences between the source and target texts. Thus, this study aims to analyze the source and target texts by emphasizing the shifting functions and styles. The examples for the study will be taken from two picture books of Julia Donaldson, a British writer who has been translated into over 40 languages, and their translations in Turkish by Ali Berkay and Derin Erkan. The paper will first overview the functions in children's literature, and secondly analyze the source texts in terms of style and functions. Then, a similar analysis will be carried out for the target texts, and lastly the differences will be outlined. In the conclusion part, the researcher will discuss why those changes may have taken place and what sort of outcomes they may have, or have had.

Rektörlük Kültür Merkezi

Alt Salon

16.45-17.25 > 4. Oturum

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Füsun ATASEVEN

Doç. Dr. Esra BİRKAN BAYDAN

Dr. Öğr. Üyesi Nilüfer ALİMEN

**1. Edebiyat Çevirisi ve Editörlüğü / Doç. Dr. Esra BİRKAN BAYDAN,
Marmara Üniversitesi**

Çeviri edebiyat eserleri çevirmenin yorumundan geçerek okura ulaşır. Edebiyat metinlerinde anlam akışkan ve çok katmanlı olduğu için edebiyat metinlerini çevirmek yoğun bir anlamlandırma ve yorumlama süreci içerir. Çevirmen bu süreçte, birden fazla çözümü bulunabilen çeviri sorunlarına yoğunlaşır, yaratıcılığını kullanarak çözüm üretir ve olası çözüm seçenekleri arasından bilinçli tercihler yapar. Bilinçli tercihler yapmak anlamın sorumluluğunu almakla ilgilidir ve çevirmen, kararlarını metinden ve bağlamdan dayanak bularak gerekçelendirebilmelidir. Birinci bölümde, çeviri sorunları ve çevirmen kararlarına örnekler sunulacaktır. İkinci bölümde, editörlerin çevirmen kararları ile ilgili düşüncelerine yer verilecek ve editör düzeltmelerinden örnekler sunulacaktır.

**Literary Translation and Editing Practices / Assoc. Prof. Dr. Esra BİRKAN
BAYDAN, Marmara University**

Translated literary works reach their readers through the interpretation of translators. Since meaning is plural and in flux in literary works, translating them inevitably involves interpretation which is a necessary part of understanding the text. The translator focuses on translation problems which have more than one viable solution, uses his/her creativity to find solutions and makes conscious choices among various alternatives. Making conscious decisions is about taking the responsibility of meaning. The translator should be able to justify his/her choices in accordance with the text and context. Examples of translation problems and translator decisions will be presented in the first part of this paper. Editors' opinion about translator decisions and examples from their revisions will be provided in the second part.

2. Çocuklara Yönelik Yapılan Bilgilendirici Metin Çevirilerinde *Kaybolup Bulunanlar*: Çevirmen İnancının Çeviri Kararları Üzerine Etkisi / Dr. Öğr. Üyesi Nilüfer ALİMEN, İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi

Bildirinin amacı, çocuklar için yapılan bilgilendirici metin çevirilerinde, çevirmenin inancının çeviri kararları üzerindeki etkisini incelemektir. Bildirinin çıkış noktasını, çocukları dünyanın çeşitli yerlerindeki farklı inançlar hakkında bilgilendirmek amacıyla hazırlanmış Laura Buller'ın *A Faith Like Mine* (2005) yapıtının Kaknüs Yayınevi tarafından yayınlanmış *Benim İncim* (2006) başlıklı çevirisi (çev. Seda Darcan Çiftçi) oluşturmaktadır. İnançları konu alan resimli ansiklopedi formatındaki bu kitabın çevirisinde, çevirmenin çeviri sürecinde aldığı kararları açıklamak için Lawrence Venuti'nin "yerileştirme" ve "yabancılaştırma" kavramlarından yararlanılacaktır. Erek metin-kaynak metin karşılaştırması yapılarak kültür ve inanç temelli değişiklikler ana metin ve yan metinler bağlamında irdelenecektir. İrdeleme sırasında, resimli ansiklopedi formatındaki bu yapıtta yer alan ve çocukların yazılı bilgiyi özümsemesinde önemli bir rol oynadığı düşünülen görsellerin incelenmesine özellikle değinilecektir. Bilindiği üzere kaynak metnin içeriğinin çocuğun düşünce dünyasına ve/veya kültürüne uygun bir hale getirmek amacıyla değiştirilmesi çeviri çocuk edebiyatında sıkça karşılaşılan bir durumdur. Ancak bilgilendirici metin söz konusu olduğunda eksiksiz bilgi aktarımının önemi ön plana çıkmakta ve bu noktada bilgilendirici ve edebi metinler arasındaki temel farklar göze çarpmaktadır. Örneğin çeviri yönteminin metin türlerine göre belirlenmesi gerektiği görüşünden yola çıkarak metin türleri konusunda yaptığı sınıflandırmayla tanınan Katharina Reiss, okura bir haberi, görüşü veya bilgiyi aktarmayı amaçlayan "bilgilendirici metinler" in çevirisinde kaynak metnin içeriğini korumanın, başka bir deyişle "eksiksiz" ve "doğru" bilgi aktarımının önemini vurgulamıştır (1976: 20). Bu noktada, bildirinin tartışma noktasını, çevirmenlerin bilgilendirici metin çevirisinde başvurdukları yöntemlerle edebi metin çevirisinde başvurdukları yöntemlerin benzer olup olmadığı sorusu oluşturmaktadır. Bu bilgiler çerçevesinde bildiride, edebi metin çevirileriyle bilgilendirici metin çevirileri arasındaki farklılıklar/benzerlikler somut örnekler üzerinden açıklanacaktır. Karşılaştırma bağlamında seçilen örnekler, Zohar Shavit'in ((çev. Besen) 1991: 20-21) çeviri çocuk edebiyatı için önerdiği "dizgesel yatkınlık" kavramı üzerinden okunacak ve çevirinin disiplinlerarası doğası gereği başka disiplinlerle kurduğu ilişkiler bağlamında yorumlanacaktır.

Lost and Found in the Translations of Informative Texts for Children: The Impact of Translator's Faith on Translation Decisions / Asst. Prof. Dr. Nilüfer ALİMEN, İstanbul 29 Mayıs University

This paper investigates translator's faith on his/her translation decisions in the translation of informative texts for children. The starting point of this paper is the Turkish translation of Laura Buller's *A Faith Like Mine* (2005) which, presented in encyclopedia format, informs children about different faiths around the world. The translated book was published by Kaknüs Publishing House with the title *Benim İncim* (2006) (tr. Seda Darcan Çiftçi). To explain translator's decisions during the translation process of this book about different faiths, Lawrence Venuti's (1995: 20) "domestication" and "foreignization" concepts are used. By comparing the source and target texts, culture and faith-based changes in the text are examined within the context of the main text and paratexts. In addition, the images of this pictured encyclopedia-format book are discussed since they are deemed to play an important role in children's understanding of written information. It is widely known that, in translated children's literature, the content of the source text is usually changed to make it more adequate for children's world of thought and/or culture. However, when it comes to informative texts, it is important to convey the content in its entirety. This points to the main differences between the translation of informative and literary texts. For instance, Katharina Reiss, renowned for her text-type categorization, emphasizes that the translation method should be chosen in accordance with the text type. Accordingly, the content of "informative texts", which delivers

news, opinions or information to readers, should be preserved, i.e. transferred “completely” and “correctly”, in target texts (1976: 20). Thus, the main question of this paper is whether translators employ similar strategies for translating both informative and literary texts. Consequently, building on the aforementioned scholarly arguments and examining substantial examples, this paper discusses differences/similarities between translations of informative texts and translations of literary texts. Comparing the two text types, the examples are evaluated according to Zohar Shavit’s (1981: 172) concept of “systematic affiliation” in translated children’s literature. Considering the interdisciplinary nature of translation, the findings are discussed in relation to other disciplines.

Rektörlük Kültür Merkezi

Alt Salon

17.45-18.30 > 5. Oturum

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Emine Bogenç DEMİREL

Dr. Öğr. Üyesi Seda TAŞ

Dr. Öğr. Üyesi Aslı ARABOĞLU

1. August Bebel’in *Kadın ve Sosyalizm*’i Bağlamında Yeniden Çeviri ve Çeviri Eleştirisi: Bir Üst-Eleştiri Önerisi / Dr. Öğr. Üyesi Seda TAŞ, Trakya Üniversitesi

Bu çalışmanın amacı August Bebel’in *Die Frau und der Sozialismus* (1879/1985) adlı eserinin Türkçedeki çevirileri aracılığıyla yeniden çevirinin ve çeviri eleştirisinin rolünü sorgulamaktır. İşçi sınıfı ve kadın özgürlük mücadelesinin Almanya’da önemli bir simgesi haline gelen yazar Bebel’in *Kadın ve Sosyalizm*’inin kadın kurtuluşunu insanlığın kurtuluşuna giden yolda en önemli adım olarak nitelendirmesi ve ataerkil düzende kadın sorununu çarpıcı bir gözle ele alması nedenleriyle, yayınlandığı yıldan itibaren büyük yankılar uyandırmış ve kısa sürede çeşitli dillere çevrilmiştir. Çalışma kapsamında ele alınan ve günümüzde artık kadın özgürleşme mücadelesinde neredeyse bir klasik olarak kabul görmekte olan metnin Türkçe çeviri serüvenine gelince, farklı dönemlerde çevrildiği, sadeleştirilip başka bir yazara ait ek bir metin ile yeniden basıldığı ve son olarak “tam metin” vurgusu ile yeniden çevrildiği görülmektedir. İlk erek metin, çevirmenin çevirideki amacını ve kaynak metin olarak temel aldığı metne ilişkin açıklamalarını barındıran bir çevirmen ön sözüne sahiptir. İlk erek metin sadeleştirilerek ve iki kitap halinde farklı yıllarda yeniden basılmıştır. Son erek metin ise, ilk erek metin olduğu düşünülen metne yönelik bir çeviri eleştirisine “yayıncının notu” başlığıyla ana metinden önce yer veren bir yeniden çeviridir. Bu bağlamda, çalışmada öncelikle kitap kapağı, çevirmen ön sözü ve yayıncı notu gibi yan metinlerden (Genette, 1997) yararlanılarak yeniden basımlar ve özellikle yeniden çeviriler arasında nasıl bir ilişki kurulduğu betimlenmeye çalışılacaktır. Ayrıca son erek metin yayıncının yeniden çevirideki amacını ve “tam metin” olma iddiasını ön plana taşıdığı, çevirileri karşılaştırarak ilk erek metnin çevirmeni ile çevirisine yönelik eleştiride bulunduğu bir yan metne yer vermektedir. Çalışmada son olarak söz konusu bu çeviri eleştirisinden hareketle, yan metinler odağında yapılacak okumayla, yapıcı bir üst-eleştiri geliştirilmeye çalışılacaktır.

**Retranslation and Translation Criticism in the Context of August Bebel's
Woman and Socialism: A Suggestion of Meta-criticism / Asst. Prof. Dr. Seda
TAŞ, Trakya University**

This study aims to examine the role of retranslation and translation criticism through Turkish translations of August Bebel's work entitled *Die Frau und der Sozialismus* (1879/1985). Due to the fact that author Bebel's *Woman and Socialism* regards salvation of woman as the most significant pace for the salvation of humanity and scrutinizes woman question in the patriarchal structure conspicuously, it has attracted a great deal of attention and translated into many languages in a short period of time. When it comes to the Turkish adventure of the work, which is accepted as a classic work in the struggle of women liberation at the present time, it is seen that it was translated in different times, reprinted together with an additional text of an another author by simplifying and lastly retranslated with an emphasis of the "full text". The first target text has a translator preface comprising explanations on translator's purpose in translation and the text used as the source text. The first target text was reprinted in various times by simplifying and dividing into two books. The last target text is a retranslation placing a translation criticism before the main body of the text. It is entitled as publisher's note and makes criticism with the belief that the previous translated text was the first target text in Turkish. Within this context, this study will first try to describe what sort of a relation is established between re-prints and especially retranslations benefiting from paratexts (Genette, 1997) such as book cover, translator's preface and publisher's note. Additionally, the last target text gives place to a paratext that explains the publisher's purpose in retranslation, brings the claim of the "full text" to forefront and criticizes the first translator and her translation by comparing translations. Thus, this study will also try to develop a constructive meta-criticism by focusing on this translation criticism.

**2. Çeviri Sürecinde Kendi Kararlarını Alabilen Çeviri Öğrencilerine
Yönelik Bir Uygulama Örneği / Dr. Öğr. Üyesi Ash ARABOĞLU, Trakya
Üniversitesi**

Çeviri eğitiminin başlangıcında, birçoğumuzun karşılaştığı sorunların başında öğrencilerin çeviriye karşı çekinceli yaklaşımları gelir. Sınıf içinde, gerek çeviri sürecinden önce gerekse yaptıkları çevirilere dair geri dönütlerin verilmesi esnasında sordukları bazı sorular bu yaklaşımlarını ön plana çıkartmaktadır. Bu sorulardan bazıları: "Kaynak metinden ne kadar uzaklaşmalıyım?", "Kendi yorumlarımı katarak çevirdiğimde yazara haksızlık etmiş olmaz mıyım?", "Kaynak metindeki kültürel öğeleri çevirdiğimde bu yeni bir metin olmaz mı?" şeklindedir. Bu çekinceli yaklaşımın üstesinden gelmenin yolu ise öğrencilerin temel çeviri gerçeklerini öğrenmelerinden ve çevirinin doğası gereği belirli bağlamlar içerisinde gerçekleşen bir yorumlama işi olduğu bilincini edinmelerinden geçtiği söylenebilir. Bunun yanı sıra, çeviri pratiği yoluyla, geleceğin çevirmenleri olarak öğrencilerin, kendi kararlarını ve tabi çeviri işinin getirdiği sorumlulukları almalarını ve yaptıkları çevirileri düşüncelerinin birer yansıması olarak görmelerini sağlamak çeviri eğitiminin başındaki ilk hedeflerimizden olduğu söylenebilir. Bu çalışmanın amacı, yukarıda belirtilen sorunsal çerçevesinde, öğrencilerin çeviriye karşı çekinceli yaklaşımlarını ortadan kaldırmaya ve çeviri sürecinde kendi kararlarını alabilmelerine yönelik örnek bir uygulama sunmaktır. Bu kapsamda öğrencilerin görev bağlamında yaptığı "Names" adlı bilgilendirici metin türünde ancak kültürel öğeleri barındıran metnin çevirileri ve çeviri sürecinde nasıl karar aldıkları değerlendirilecektir.

**Sample of a Practice for Translation Students Who Can Take Their Own
Decisions / Asst. Prof. Dr. Ash ARABOĞLU, Trakya University**

In the beginning of translation education, hesitant attitude of students to translation comes foremost among many problems we encounter. At the classroom, questions that they ask both before translation process and during giving feedback to their translations bring these attitudes forefront. Some of these questions are: "How far can I move away from source text?",

“Aren’t I unfair to the author when I translate by adding my own interpretation?”, “Isn’t it a new text when I translate cultural elements in the source text?” It can be said that the way to overcome these hesitant attitudes is for students to learn translation facts and to gain the awareness that translation is an act of interpretation by its nature. Besides, it can be said that one of the initial objectives of us in the beginning of translation education is, with translation practices, to provide for students, as future translators, to take their own decisions and also responsibilities that translation brings and to see their translations as a reflection of their views. The aim of this study is, in the frame of above mentioned problem, to present a sample of practice to avoid hesitant attitudes of students to translation and to take their own decisions in the process of translation. In this context, the text with the name of “Names”, which is informative but also include cultural issues, that was translated in a context of a duty by students and how they take decisions during translation process will be evaluated.